БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 9 (8841)
ЯНВАРИИН 11
ВОСКРЕСЕНИ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Медицинскэ эмхи зургаануудта анхарал хандуулха

Оронойнгоо арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай ажабайдалые һайжаруулжа, культурно-ажаһуудалайнь эрилтые хангаха талаар КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие, мүн парти, правительствын удаадахи тогтоолнуудые бэелүүлэн, республикымнай элүүрые сахидаг эмхи зургаанууд партийна болон советскэ органуудай туһаламжаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Арад зоной дунда ябуулагдадаг аргалха, һэргылэмжын хүдэлмэри, медицинскэ болон санитарна пропаганда һүүлэй үедэ нилээд һайжараа.

Һүүлшын гурбан жэлэй туршада манай республика дотор элүүрые сахиха хэрэгтэ мүнгэн зөөри бүри ехээр һомологдодог болоо. Энэ үе соо 615 койкотой 12 больница, хүүгэдэй 8 ясли, фельдшерскэ 48 пункт, колхозуудтахи нарайлалгын 9 гэр, 75 үхибүүдэй байха гэр шэнээр баригдаба. Мүн врачууд, дунда һургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд олошороо.

Гэхэ зуура эдэ бүгэдэ мүнөө үеын эрилтые хүсэд хангажа шаданагүй. Юуб гэхэдэ, аргалга, һэргылэмжын болон үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд үшөөл үзэгдэһөөр. Ажаһуудал болон үйлэдбэридэ, илангаяа мал ажал дээрэ хүдэлэгшэдэй дунда ариг сэбэрые сахиха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Хүдөөгэй олон тосхонууд болбосон гоё түхэлтэй болгогдоогүй байна. Эмнэлгын зарим эмхи зургаануудта медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтэдэ анхаралгүйгөөр, зарим ушарта ёһо тэдысэ хандадаг байха юм.

Тэрэшэлэн олон аймагуудай, хэтэрхэдээ городуудайшье эмнэлгын, үхибүүдэй эмхи зургаанууд ариг сэбэрые сахиха эрилтэдэ таарахагүй гэр байрануудтай. Гэтэр Улан-Удын 1-дэхи городской больницын хаагдаһанһаа шалтагаалжа, арад зондо хирургическа туһаламжын тон хангалтагүйгөөр үзүүлэгдэдэг байбашье, «Бурстрой» трест аяар хоёр жэлэй турша соо республиканска больницын хирургическа отделениин байшангые хүсэд барижа дүүргээдүй байһаар. 154-дэхи барилгын трестые эрхилэгшэ нүхэр Тарасов рентгено-физиолечебницын гэрые барихын тула мүртэй хүдэлмэри хэнэгүй.

Мүн промышленна предприятинууд аргалга, һэргылэмжын эмхи зургаануудай гэр байрануудые тон нобшо удаанаар барина. Жэшээнь, «Забайкаллес» комбинат Заиграйн больницада шэнэ отделени бариха ёһотой аад лэ, хоёр жэлэй туршада хооһон хөөрэлдөөнһөө бэшэ юушье хээгүй шахуу. Мүн Онохойн лесокомбинадта больницын барилга эхилээдүй байһаар.

Элүүрые сахиха хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэн зөөри үнгэрһэн жэлдэ хүсэд гаргашалагдаагүй. Республикымнай Элүүрые сахиха министерство, барилгын организацинууд барилга һайнаар эрхилхын тула бүхы хэмжээ абангүй байшоо. Иимэ байдалые саашадаа яашье тэсэхын аргагүй.

Мүнөө манай орон дотор коммунизм дэлгэрэнгыгээр байгуулха түсэбэй табигдажа байхада республикымнай элүүрые сахиха эмхи зургаанууд урда урданайхиһаа бүри һайнаар ажаллаха ёһотой. Медицинскэ эмхи зургаануудай бүхы хүдэлмэри эрид һайжаруулагдаха, врачууд болон медицинскэ бусад хүдэлмэрилэгшэдэй ажал һайнаар эмхидхэгдэхэ, тэдэнэй байра байдалынь һайжаруулагдаха зэргэтэй. Тэрээнтэй хамта медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха асуудалда партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд анхаралаа ехээр хандуулха уялгатай.

Республика доторнай ажалдаа мэргэжэлтэй болоһон врачууд, медицинскэ бусад хүдэлмэрилэгшэд олон. Тэдэнэй түрүү дүй дүршэлые олоной дунда тарааха шухала. Мүнөө үедэ арад зоной дунда медицинскэ пропаганда үргэнөөр ябуулжа, үйлэдбэри болон ажаһуудалда ариг сэбэр сахиха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Ажалшадай дунда элүүрые сахиха гээшэ гансал медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэ, харин бүхы олониитын хэрэг мүн. Партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна организацинууд арад зоной элүүрые сахиха талаар зохистой хэмжээ хододоо абажа байха, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүбшөөл болон эрилтэнүүдтэ зүбөөр хандаха зорилготой.

Колхоз болон совхозуудта, промышленна предприятинууд болон барилга дээрэ ариг сэбэр сахиха, гэнтын аюул һэргылхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ гээшэ нэн түрүүн элүүрые сахидаг эмхи зургаануудай тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно. Тиихэдэ хүдөө нютагуудта, илангаяа малшадай байра байдал һайжаруулха, шэнэ, һаруул уужам гэрнүүдые шадаал һаа олоор бариха шухала.

Мүнөө үедэ орон доторнай хүдөөгэй больницанууд, фельдшерско-акушерскэ пунктнууд, нарайлалгын гэрнүүд, амбулаторинууд, хүүгэдэй яслинууд колхозуудай хүсөөр баригдажа байна. Республика соо гурбан жэлэй соёлой добтолгын ябажа байхада иимэ барилга үргэн далайсатайгаар хаа хаанагүй хэгдэхэ зэргэтэй.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдээр зоригжоһон республикымнай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд арад зоной элүүрые сахиха хүндэтэй зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ хүсэд арга боломжотой.

ВЛКСМ-эй ЦК-да

ХИМИЧЕСКЭ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ГОЛ ШУХАЛА ПРЕДПРИЯТИНУУДЫЕ ТҮРГӨӨР БАРИХА

ВЛКСМ-эй ЦК СССР-эй Госпланай, химиин хэрэг эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй Комитедэй хүдэлмэрилэгшэдтэй, комсомолой горкомуудай, обкомуудай, крайкомуудай, союзна республикануудай ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарьнуудтай, комсомолой комитедүүдэй секретарьнуудтай химическэ промышленностиин предприятинуудай барилгын штабуудай начальнигуудтай, химическэ барилгануудай захил бүтээдэг машина бүтээлгын предприятинуудай комсомолой комитедүүдэй секретарьнуудтай, комсомолой хүсөөр доменно пеэшэнгүүдые баридаг барилгануудай штабуудай начальнигуудтай сугтаа хэлсээ хэжэ, 1959—60 онуудта ашаглалгада оруулагдаха химическэ промышленностиин предприятинуудые комсомолой организацинуудай шефтээ абалгые һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалаа.

Хэмэл, синтетическэ утаһа гаргадаг Киевскэ комбинадай залуу барилгашад, мүн тэрэшэлэн Киевтэхи «Большевик» заводой комсомолшууд, залуушуул барилгые улам түргэдхэхэ тушаа үнэтэ үүсхэл гаргаба.

Ашаглалгада оруулагдаха химическэ промышленностиин предприятинуудта ажаллажа байһан бүхы барилгашадта Киевэй залуу барилгашад хандажа, барилгаяа болзорһоонь урид дүүргэхыень уряалаа. Химическэ промышленностиин предприятинуудай захил бүтээжэ байһан залуу хүдэлмэришэдтэ, комсомолшуудта тэдэнэр хандаха зуураа, захилаа түргөөр бүтээхыень уряалһан байна.

Химическэ промышленностиин барилгануудай ямараар ябажа байһые шалгажа үзөөд, химическэ промышленностиин предприятинуудые саг соонь ашаглалгада оруулхын тула түргөөр туһаламжа үзүүлхэ тушаа яаралтай хэмжээ абахыень ВЛКСМ-эй ЦК комсомолой обкомуудта, крайкомуудта, союзна республикануудай ЛКСМ-эй ЦК-нуудта даалгаба.

Комсомолой Центральна Комитет Киевэй залуу барилгашадай патриотическа үүсхэлые һайшаан дэмжээд, 1959—1960 онуудай туршада ашаглалгада оруулагдаха химическэ промышленностиин предприятинуудай барилга дээрэ ажаллажа байһан залуушуулай дунда мүрысөө соносхохо гэһэн шиидхэбэриие химиин хэрэг эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй Комитедтэй сугтаа баталаа. Комсомолой комитедүүд энэ мүрысөөндэ залуу бүхы барилгашадые хабаадуулжа, коммунистическэ ажалай бригадануудые олоор бариха зүтгэлэй.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта кандидадуудые дэбжүүлгэ

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта кандидадуудые дэбжүүлгэ Россин Федераци дотор январиин 9-дэ эхилээ.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссида ВЦСПС-һээ ВЦСПС-эй секретарь В. И. Прохоровые дэбжүүлхэ гэжэ профессиональна союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй Президиумэй заседани дээрэ шиидхэгдэһэн байна.

Һунгуулиин Центральна комиссида СССР-эй ДОСААФ-эй ЦК-гэй түрүүлэгшэ Советскэ Союзай Герой П. А. Беловые арми, авиаци болон флодто туһалха Бүхэсоюзна һайндуранай бүлгэм дэбжүүлээ.

Курска областиин Стрелецкэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд колхозойнгоо солото һаалишан Л. А. Семеновае һунгуулиин Центральна комиссида дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар дурадхаба.

ВЛКСМ-эй Бурядай областной организациһаа ВЛКСМ-эй Бурядай обкомой секретарь О. Г. Дамбаевые комиссиин составта ВЛКСМ-эй Бурядай обком дэбжүүлээ.

Карелиин АССР-эй Шуйско-Виданска леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад комиссида өөһэдынгөө түлөөлэгшэ болгохоор моторист В. С. Богдановые нэрлэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта Яхадай профсоюзуудай областной Совет Яхадай облпрофсоведэй түрүүлэгшэ И. Ф. Кочайцевые дэбжүүлбэ.

РСФСР-эй уран зохёолшодой союзһаа РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ Л. С. Соболевые һунгуулиин Центральна комиссиин составта дэбжүүлхэ гэжэ РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин бюрогой үргэн заседани дээрэ шиидхэгдэһэн байна.

Горькиин «Красное Сормово» гэжэ заводой гурбадахи судокорпусно, хоёрдохи судомеханическа цехүүдэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта кандидадаар «Красное Сормово» заводой коллективһээ КПСС-эй Сормовско райкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Рыбаков дэбжүүлэгдээ.

Ижевскэ металлургическа заводой коллектив заводойнгоо вальцовщигуудай бригадир И. Ф. Никитиниие һунгуулиин Центральна комиссида өөһэдынгөө кандидадаар нэрлэбэ.

Хойто-Осетиин гэгээрэлэй, дээдэ һургуулиин, научна эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта кандидадаар багша З. Д. Бекузаровае дэбжүүлээ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

Мүрысөөндэ илагшад

Бичурын совхозой хонишод партиин XXI съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар эдэ үдэрнүүдтэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа байна. Илангаяа 2-дохи фермын хонишод эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа, партиингаа съездые ехэхэн бэлэгтэйгээр угтахань. Тэдэнэй нэгэн Цырема Базарова хонин ажалда хүдэлмэрилжэ, нилээд баян дүршэлтэй болонхой. Энэ эхэнэрэй ажалша бэрхэ гараар хэды мянган хурьган абтаа гээшэб? Хэды зуун центнер нооһон хайшалагдаа гээшэб? Энээхэн бэшэг соо тэрэнэй хэһэн һайн һайхан ажалые, туйлаһан амжалтануудые тооложо барахаар бэшэл.

Нүхэр Базарова партиингаа съездын хүндэлэлдэ 414 хониНһоо 600 хурьга абахаб гэһэн уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Тэрэ гансахан декабрь һара соо 250 гаран хурьга абаад, нэгэшье толгой гарзалуулангүй түлжүүлнэ. Бэрхэ хонишон Цырема гансал абаһан уялгаяа дүүргэхын хойноһоо тэмсэжэ байдаг бэшэ, мүн өөрынгөө баян дүршэлые залуу нүхэдтөө дамжуулхын түлөө оролдодог. Базаровагай хүдэлдэг отарада Шэбэртын дунда һургуулиин 8-дахи, 9-дэхи классай һурагшад ерэжэ, хонин ажалтай танилсажа байдаг юм. Үхибүүдые мал ажалда бэрхээр һургахын түлөө хонишон Цырема ехэхэн оролдолго гаргана.

Тиихэдэ ахалагша хонишон Цэдэб Шоймполовой оролдосотой ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нүхэр Шоймполов 30 гаран жэлдэ хони харууһалхадаа Цырема Базароваһаа дутуугүй амжалта туйлаһан байха. Мүнөө Цэдэб үбгэжөөл ажал тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Урдань хониднай удаанаар олошордог бэлэй. Хэбэрынь бидэнэр мэргэжэл шадабари багатай байжа, хонидоо зүбөөр харууһалжа шададаггүй һэн хабди. Харин мүнөө дээдэ, дунда мэргэжэлтэй хүнүүдһээ заабари зүбшөөл абажа байгаад ажаллахадашье урматай болошоо. Урматайгаар ажаллахада хэрэгшье урагшатайгаар бүтэдэг ааб даа. Мүнөө хониднай олоороо түрэнэ. Үдэртөө 15—20 хонин хурьгална. Искусственна үрэжүүлгын аша үрэ иимэ. Энэ аргые би ехэтэ һайшаанхайб. Юуб гэхэдэ, эртын хурьгад томо, шанга бэетэй байдаг, элдэб үбшэндэ амарханаар диилдэдэггүй ха юм. Гадна эртэ хурьгалһан хонид хэнзэлхэдээ бэе махабадаа хүсэһэн байдаг. Тиимэһээ би отарынгаа бүхы хонидые декабрь, январь һарада хурьгалуулхын тула искусственнаар үрэжүүлээ һэм. Тэрэнэй ашаар декабрь һарада 270 хурьгатай болоһо, энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 170 хурьга абахаб гэһэн уялгаяа дүүргэбэб.

Теэд хонишон Шоймполов туйлаһан амжалтаараа хизаарлаагүй, үшөөл ехэ илалта туйлахаар зоригжонхой.

Имэл даа эрхим хонишодой ажал хэрэгүүд, абьяастай алхамууд.

Ц. Шагжиев.

Түрүүшын үрэ дүн

Москва-Сортировочныи комсомольско залуушуулай коммунистическэ бригадын, удаань Улан-Удын залуушуулай үүсхэл дэмжэн, Улан-Удын хэлхеэ холбооной контородо почтальонуудай хоёр, город хоорондын станциин телефонистэхэнэрнүүдэй нэгэ бригада байгуулагдаһан байна.

Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ хүндын түлөө тэмсэжэ эхилһэн телефонистнуудай бригадын хүдэлмэриин түрүүшын дүн юу харуулааб гэхэдэ, тэдэнэр декабрь һарада олзо оруулха түсэбөө 101 процент дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан аад, 104,2 процент дүүргэбэ. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Коммунистическэ ажалай бригадын түлөө тэмсэжэ эхилһэн үеһөө хойшо арад зониие бүри һайнаар хангадаг болоо. Телефонистнуудай хоёрынь институтда орохо бэлэдхэл хэнэ, нэгэниинь 10-дахи класста һуралсана. Бригадын гэшүүд бүхыдөө өөһэдынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын түлөө техническэ һуралсалда хабаадалсана.

Бригадын гэшүүд мүнөө партиин XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсанхай.

Улан-Удын центральна телефоной станциин город хоорондын хөөрэлдөөнэй телефонистнуудай бригада түрүү бригадануудай нэгэн. Энэ бригадынхид партиин XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, коммунистическэ бригадын нэрэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

Зураг дээрэ: бригадир Зоя Туманова халаанайнгаа эхилхын урда тээ заабари үгэжэ байна.

С. Новак,
Л. Хайдуровай фото.

Оролдосотой малшан

Хаpалиг гэжэ бэлшээри һайнтай газарта үбэлжэжэ байһан олон гүүртэнүүдэй нэгые Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ артелиин үнинэй малшан Еши Балдаевич Сабхандаев даажа байдаг.

Еши Балдаевич зургаадахи жэлээ буруу хашарагуудые харууһалжа ябана. Мүнөө ахалагша малшан Сабхандаевтай хамта тэрэнэй һамган Димидма Сабхандаева, мүн Сэсэг Дамбиева, Мэдэгма Очирова гэгшэд хүдэлнэ. Үбэлжэлгын үедэ эдэ малшад 270 буруу даажа абаад, жэншэдгүйгөөр харууһална.

Энэ гүүртынхид өөрынгөө хүсөөр малайнгаа байрануудые һайнаар заһабарилһан, дулаалһан юм. Малай эдеэлдэг газарта кормушкануудые зохидоор дархалжа табяа. Уһа уулгаха хобоонуудые тодхоо.

Эдэ оролдосотой малшад буруудай эдеэлүүлгэ, харууһалгада онсо анхаралаа хандуулдаг. Заимка дээрэнь үбһэ, һолоомо элбэг хүрэхөөр асаргаданхай. Тиин тэдэнэр һолоомые ууралаар дэбтээжэ, буйлуулжа буруудтаа үгэдэг. Жэжэ, орой гараһан буруунуудта машиндагдаһан һү уулгадаг. Бүхы буруудта үбэлэй сагта таряа талханай зүйл үгтэнэ.

Дүршэл ехэтэй малшан буруудайнгаа тамирыень харалсажа, һай мууень илгажа эдеэлүүлдэг. Шадалаар һула арба гаран буруудһаа бэшэндэнь бүдүүн тэжээл үгтэнэ. Иимээр тэжээгдэһэн, харууһалагдаһан мал гээлтэ хоролтодо ородоггүй, тамираа ехээр алдадаггүй байна.

Залуу малаа һайса түлжүүлжэ, түрэл партиингаа XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаад, Эхэ ороондоо эрхим шанартай мяха ехээр үгэхын тула нүхэр Сабхандаевай гүүртын малшад үнэн сэдьхэлһээ оролдоно.

Д. Санданов.

Хонид олоор хурьгална

Түнхэнэй аймагай «Искра» колхоздо мүнөө хонид олоороо хурьгалжа захалаа. Үнгэрһэн 1958 оной декабрь һарын туршада 560 гаран хурьгад абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна. Энэ хадаа хонидые искусственна аргаар үрэжүүлһэнэй аша үрэ гээшэ.

С. Андыков.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Николай Мамайн бригада уялгаяа дүүргэбэ

КРАСНОДОН, (Луганска область). Социалистическэ Ажалай Герой, алдарта горняк Николай Мамайн бригадынхид КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэбэ. «2-дохи Северная» гэжэ шахтын горнягууд тэдэниие халуунаар амаршалба. 1958 оной, энэ оной январиин 6 үдэрэй туршада тэдэнэр түсэбһөө гадуур 11,5 мянган тонно нүүрһэ малтаба.

Тиигэжэ коммунистическэ ажалай энэ бригадын гэшүүд хэлэһэн үгэдөө нэрэтэй солотойгоор хүрэбэ. Бригадын гэшүүн бүхэн халаанайнгаа нормоһоо гадуур 2,5 тонно нүүрһэ үгэхэ уялга абаһан аад, дундаа зэргээр 3 тонно үгэһэн байна. Тиихэдэ бригадые хүтэлбэрилэгшэ Николай Мамай түсэбһөө гадуур 5 тонно түлишэ үгэжэ байба.

(ТАСС).

Эрдэмтэд предприятинуудта туһална

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС). Машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын проектно-технологическа шэнэ институт эндэ байгуулагдаа. Институдай коллектив Свердловско совнархозой машино-бүтээлгын предприятинуудта түрүү технологи нэбтэрүүлгэтэй холбоотой асуудалнуудые шиидхэнэ. Шэнэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин хүшэр хүдэлмэриие автоматизацилха, механизацилха, мүн эгээ шэнэ технологи зохёожо нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь заводуудта туһалха байна. Тэдэнэр Уралай заводуудта түрүүшын бодото туһаламжа үзүүлжэ эхилээ.

Нооһон бүд ехээр нэхэгдэхэнь

Москва шадарай бүд нэхэлгын предприятинууд 1958 ониие амжалтатайгаар түгэсхэбэ. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 2,6 миллион метр бүд нэхэжэ гаргаһан, продукциингаа ассортиментые шэнэдхэһэн, үргэдхэһэн байна.

1959 ондо Московско облсовнархозой нооһон бүд нэхэдэг предприятинууд продукци гаргалгаяа, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, 2,7 миллион метрээр ехэдхэхэ юм. 60-аад миллион метр бүдэй 20—70 процентнь искусственна, синтетическэ утаһа холисотойгоор нэхэгдэхэ байна. Түсэбэй ёһоор 57 ондоо зүйлэй шэнэ бүдүүд нэхэгдэхэ юм.

„Вольта“ заводой инженернүүдэй үүсхэл

ТАЛЛИН. (ТАСС). Электро-машина бүтээлгын «Вольта» гэжэ заводой томо машинануудай цехын инженернүүд-коммунистнууд шэнэ үүсхэл гаргаба. Инженер, техник бүхэн 1959 ондо уралан нарижуулагша болоод, шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлһэнэй ашаар өөрынгөө жэлэй салингаһаа бага бэшэ хэмжээнэй мүнгэ арьбалха гэһэн дурадхал тэдэнэр оруулһан байна. Энэ цехын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тус тустаа социалистическэ уялга абаа. Тэдээнэй үүсхэл заводой бусад цехүүдтэ халуунаар дэмжэгдэжэ байна.

Узбекистанда хабарай тарилга эхилээ

Республикын урда талын хубида наратай дулаан үдэрнүүд боложо байна. Сурхан, Ширабад-Дарьягай гол шадар һуудаг колхозууд шэниисэ, ячмень таряжа эхилээ.

КПСС-эй XXI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр орооһото культурануудай тарилгые дүүргэхэ гэжэ областиин таряашад шиидэһэн байна.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлэе!

НҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! Хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые дары усадхажа, машина, техникын заһабарилгые ойрын үдэрнүүдтэ эрхим шанартайгаар дүүргэгты!

★ ★

Хайран сагаа гээнэ

Мухаршэбэрэй аймагай олонхи колхоздо трактор, машинын заһабарилга эмхигүйгөөр ябуулагдана

Колхоз, совхозуудта хабарай тарилгые хаһа сагтань, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, байгша ондо өрөөһө тариаанай болон бусад ургамалай баян ургаса абахын тулада хүдөө ажахын бүхы машина, техникые һайнаар заһабарилха, бэлдэхэ хэрэгтэй гэжэ хэндэшье мэдээжэ.

Тиимэһээ Мухаршэбэрэй аймагай зарим түрүү колхозууд өөһэдынгөө трактор, машина һайн шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ горьтой анхарал хандуулжа, энэ хүдэлмэрөө хаһа сагтань эхилээд, муу бэшээр ябуулна. Жэшээлхэдэ, эндэхи «Гигант» артелиинхид (механигынь нүхэр П. Иванов) үбһэ, таряа хуряалгын дүүрэмсээр бүхы трактор, машинаяа уридшалан һайса шалгажа үзөөд, ехэ заһабарилгатай болоһон 13 трактораа Гашейн РТС-эй мастерскойдо абаашажа заһабарилха, тиихэдэ багашаг заһабарилгатай тракторнуудаа колхоз дээрээ өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилха гэжэ шиидээ һэн. РТС-тэ заһабарилгын үедэ хүдэлхөөр дүршэл ехэтэй механизаторнууд олоор эльгээгдэһэн байгаа.

Тиигэжэ эндэхи заһабарилгын хүдэлмэриие түрүүшын үдэрһөө узловой аргаар, эмхитэй һайнаар ябуулжа, январиин 1-нэй мэдээгээр 23 трактор, 16 плуг, 20 сеялкэ, таряа хуряадаг 5 комбайн, кукуруза хуряадаг 2 комбайн, бүхы культиватор, лущильнигуудаа заһабарилжа бэлэн болгоод, жэлэйнгээ түсэб 90 гаран процент дүүргээ. Мүн «Искра» колхозойхид (механигынь нүхэр Н. Рожецын) бүхы трактор, машинаяа өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилжа дүүргэхэ болонхой. Артельдэ токарна болон бусад станогуудтай элдэб түхеэрэлгэтэй һайн мастерской бии. Тэндэ тракторнуудаа гол түлэб залгаа-узловой аргаар заһабарилна.

Гэбэшье аймагай колхозуудта бүхыдөө трактор, машинын заһабарилга тиимэшье эмхитэй һайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Тусхайлан хэлэхэдэ, «Победа» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Бельский) трактор, машина заһабарилуулха договор Хонхолойн РТС-тэй баталһан юм. Үнгэрэгшэ жэлэй IV кварталда РТС энэ колхозой «ДТ-54» маркын хоёр трактор заһабарилха байһан аад, нэгыень заһабарилһан нэрэтэй болонхой. Теэд нүгөөдэнь мүнөө болотор РТС-тэ абаашагдаагүй, колхоздоо хэбтэһээр. Гадна колхоз дүршэлтэй механизаторнуудаа РТС-тэ хүсэд эльгээгээгүй. Эндэ плуг, сеялкэ, культиватор гэхэ мэтын машина заһабарилагдажа эхилээдүй шахуу. «Иигээд гадаа дулаархада плуг, сеялкэнүүдээ бэлэн болгожо үрдинэ бэзэбди» гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд убайгүйгөөр мэдүүлдэг заншалтай.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд трактор, машинын орёо оньһон деталь, частьда заһабарилга хэхэ хүсэд һайн түхеэрэлгэтэй мастерскойгүй аад, тэдэнээ өөһэдөө заһабарилхабди гэһээр энэ хүдэлмэрээ ехээр удааруулжа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ артелиинхид (инженер-механигынь нүхэр Лощёв) дүрбэ, табан тракторай мотор колхоз дээрээ заһабарилаа нэрэтэй болоод, тэдэнэйнгээ хүсые РТС-эй туршалгын стенддэ оройдоо шалгангүйгөөр хабсаргажархёо. Мүн «Коммунизм» колхоз (механигынь нүхэр Я. Туранин) тракторнуудаа гээгдэнги, хуушанай аргаар бригадаараа заһабарилна. Энээнһээ боложо заһабарилагдаһан трактор, машинын шанар тон муу. Эндэхид һаяшаг хоёр трактортаа коленчатэ вал, поршневой бүлэг шэнээр табиһан аад, тэдэнээ хүдэлгэжэ, шалгажа үзэнгүй, хүндэ ашаа шэрүүлхэ гэжэ байгаа.

Бүхыдөө Гашейн РТС, тэрэнэй Суулгын отделени (директорэй уялга дүүргэгшэ, главна инженер нүхэр Ткаченко) үнгэрэгшэ жэлэй IV кварталай заһабарилгын түсэб гол түлэб дүүргэһэн аад, харин мүнөө январиин 1-һээ хойшо нэгэшье трактор бэлэн болгожо гаргаагүй. Теэд һая наашадаа гаргаханшье бэрхэтэй болонхой. Юуб гэхэдэ, зарим колхозуудынь трактор, машинаяа түсэб, графигайнгаа ёһоор, хаһа сагтань мастерскойдо асараагүй байшоо. Сталинай нэрэмжэтэ, «Үнэн», «Ошон» колхозууд тус тустаа хоёр трактор РТС-эй мастерскойдо заһабарилха байһан аад, тэдэнээ мүнөө болотор абаашаадүй. «Илалта» колхозойхид (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Алексеев) ехэ заһабарилгатай «АТЗ-НАТИ» маркын 2 тракторые РТС-тэ заһабарилхада гаргаша ехэтэй гэжэ шалтаад, тэдэнээ мастерскойдо абаашахаяа арсаа. Тиин эндэхид тэдэ тракторaa заһабарилха тушаа юушье хээгүй байһаар.

Мүн тус РТС-тэ зарим трактор, машина муу шанартайгаар заһабарилагдаһан, ехэ дутагдалтай байдаг. «Гигант» колхозой «С-80», «ДТ-54» тракторнуудай зарим деталь, часть хүсэд заһабарилагдаагүй байшоо.

Эдэ бүхы дутуу дундануудаа дары усадхажа, ойрын үдэрнүүдтэ трактор, машинаяа гүйсэд заһабарилжа дүүргэхын түлөө эндэхи колхозуудай болон РТС-эй хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

М. Фалилеев, аймагай «Вперед» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.

Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой трактористнар Р. А. Перевозников И. Е. Третьяков хоёр трактор заһабарилха зуураа, ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлана. Эдэнэр трактор бүхэнэй заһабарилга болон хабсаралгые хараалагдаһан болзорһоонь 3—4 үдэрөөр урид дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** нүхэд Перевозников, Третьяков гэгшэд трактор хабсаргажа байна.

А. Мантаевай фото.

Шанаргүй аад, үнэтэй болоно

Харьяата колхозуудайнгаа машина, техникые саг соонь заһабарилха, колхозой механизаторнуудта техническэ туһаламжа үзүүлхэ тушаа Үшөөтэйн РТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд анхарал табинагүй.

— РТС-эйхид, илангаяа директор нүхэр Лысов хаа яахан ябуудтаа дайрахаһаа бэшэ, колхозуудаар харагдагшагүй, —гэжэ механизаторнууд хэлсэдэг.

Хүдөө нютагуудаар ябажа, техникэ, зэр зэмсэгэй ямараар хэрэглэгдэжэ байһые тэдэнэр шалганагүй. Гадна заһабарилгада ороһон машина удаан саг соо барина. Жэшээнь, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ оной сентябрьда «ЗИС» автомашина заһуулхаяа үгэһэн аад, мүнөөшье хүрэтэр тэрэнээ абаадүй. Трактор болон бусад зэр зэмсэг заһабарилгада иимэрхүү ушар мүн лэ үзэгдэдэг.

Гэхэтэй хамта заһабариһаа гараһан машина удаан ябангүй эбдэршэнэ. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхидой нэгэ «ДТ-54» трактор заһуулһаниинь дүшөөд километр газарта модо таллуулхаяа ошоод эбдэршоо. Юундэ иимэ ушар болобоб гэхэдэ, заһабарилагшад коробко соонь шүрэб мушхадаг түлхюур мартажархиһан байгаа ха. Тэрэнь тракторай ехээр хүдэлхэдэ доторойнь оньһонуудые бута татаа. Иигэжэ тэрэ трактор арбаад үдэр соо дахин заһабарилагдаһан байна бшуу. Иимэ шухала хүдэлмэридэ механизаторнуудай энэ мэтээр хандаха ябадал үзэгдэжэл байдаг.

Гэхэтэй хамта нэгэ трактор заһабарилһанай түлөө Үшөөтэйн РТС аяар 12 мянган түхэриг хүрэтэр абадаг. Харин тиихэдэ тухай барагай заһабари хээд, хүршэ Торийн РТС-эйхид оройдоол 8 мянгые абадаг байнал. Зүгөөр тэдэнэй заһабариин шанар һураггүй һайн.

— Биратайгаар заһабари хэхэгүй аад, ехэ мүнгэ абанат,—гэжэ РТС-эй хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэхэдэ хараадаа абадаггүй,—гээд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид хэлсэнэ.

О. Ниндаков, Зэдын аймагай Петропавловска сельсоведэй түрүүлэгшэ.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Эмхигүй дээрэһээ удаарна“

Иимэ гаршагтай статья манай газетын декабриин 26-най номерто толилогдоһон юм. Сэлэнгын аймагай колхозууд, Сэлэнгын РТС трактор, хүдөө ажахын бусад машинын заһабарилгые унжагайруулна, зарим колхозуудта механизатор-трактористнуудай үсөөн байһан тухай тэрэ статья соо хэлэгдэһэн байна.

— Трактор, машина заһабарилгые удааруулжа байһан тухай «Буряд үнэндэ» толилогдоһон шүүмжэлхы статья соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба,— гэжэ Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальник нүхэр Д. Мункожапов манай редакцида мэдээсэбэ. Аймагай колхозууд, РТС-тэ трактор, машина заһабарилгые түргэдүүлхэ, техникые зүбөөр хадагалха тушаа бодото хэмжээн абтаа. Колхозуудай заһабарилгын бригаданууд механизаторнуудаар хүсэд бүридүүлэгдэжэ байна.

Эхэ ороноо суурхуулһан советскэ эрдэмтэдтэ алдар соло!

Юртэмсын нюуса тайлбарилагдажа эхилбэ

Долоон жэлэй асари ехэ түсэбэй бэелүүлгын түрүүшын жэлэй һаяхан гараад байтар советскэ эрдэм ухаанай шэнэ туйлалта зүрхэ сэдьхэлыемнай баярлуулба.

Хоёрдохи космическа скорость манай орондо туйлагдажа, заха хизааргүй замбуулин руу булад тагнуулша—космическа ракетэ табигдаа. Энэ гайхамшагта илалта ойрын сагта юртэмсэнүүдэй хоорондо аяншалха арга олгоно бшуу.

Түрүүшын советскэ хэмэл одоной түрэһөөр оройдоо жэлһээ үлүүхэн болоод байхада энэ ехэ илалта туйлагдаба. Элдэб приборнуудаар бүридүүлэгдэһэн научна лаборатори һарын хажуугаар гарахадаа замбуулин тухай хүнэй мэдэдэг юумые бүри ехээр үргэдхэбэ. Тиигэжэ тэрэ ракетэ нарые тойродог арбадахи хэмэл юртэмсэ болгогдобо. Энэ хэмэл юртэмсэ өөрынгөө орбитада хэтэ мүнхэдөө эрьелдэжэ байхань гээшэ.

Коммунизм байгуулжа байһан хүнүүдэй һара шэглүүлэн ракетэ табиһан ушар совет байгуулалтын булюу хүсэтэй байһые эли тодоор гэршэлнэ. Сүлөөтэй һайхан орондо иимэ ехэ амжалта туйлагдаа. Америкынхид космическа ракетэ табиха гэжэ хэдэн дахин һэдэбэшье, хүсэһэндөө хүрэнэгүй. Эрдэм ухаанай, техникын хүгжэлтын талаар Советскэ Союзһаа Америкын аяар холо хожомдожо ябаһаниие энэ харуулна.

Түрүүшын космическа ракетын ниидэлгые бүхы дэлхэй анхаралтайгаар ажаглажа байна. Манай институдай дэргэдэ хэмэл одонуудые ажаглаха станци ажаллана. Энээндэ студентнүүд олоороо хабаадалсадаг юм. Һүүлэй үедэ гурбадахи хэмэл одоной ниидэлгые тэдэнэр бүри эдэбхитэйгээр ажагладаг болонхой.

И. Дуринов, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай ахалагша багша.

Эрдэмтэдэй агууехэ бэлэг

Түрэл Коммунистическэ партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые амжалтатайгаар угтахын тула бүхы совет арад тон ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллажа байна. Манай эрдэмтэд тус съездые угтуулан, һара тээшэ шэглүүлжэ, Нарые тойрон дабшаха хэмэл юртэмсые табиба. Энэнь партиингаа съездэ эрдэмтэдэймнай бариһан агууехэ бэлэг гээшэ. Бидэнэр, хүдэлмэришэд, космическа ракетэ бүтээжэ, инаг һайхан Эхэ ороноо үшөө дахин суурхуулһан агууехэ эрдэмтэдээ халуун зүрхэнһөө амаршалнабди. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй иимэ ехэ хэрэг бүтээһэн совет эрдэмтэдээрээ омогорхон баясаһан бидэнэр партиингаа съездые ажалай бүри ехэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидэнхэйбди.

Үнэхөөрөөшье Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одон болон космическа ракетэ анха түрүүн бүтээһэн орондо ажаллахада урматай байна даа.

Д. Дармаев, ПВЗ-гэй фрезеровщик.

Манай омогорхол

Юртэмсэнүүдэй хоорондо ябадаг космическа ракетын һара тээшэ шэглүүлэн табиһан тухай мэдээсэлые манай колхозойхид тон ехэ һонирхолтойгоор угтажа абаба. Газарые тойрон ябадаг хэмэл одонуудай манай орондо анха түрүүшынхеэ хэгдэжэ табигдаһанай удаа, манай солото эрдэмтэд космическа ракетэ хээд, замбуулин руу табижа, бүхы дэлхэйе һонирхуулба. Иимэ ехэ туйлалта хэжэ шадаһан түрэл Эхэ оромнай дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэ гүрэн байһанаа үшөө дахин элсэр харуулба.

Газарые тойрон ябадаг хэмэл одонууд болон космическа ракетые амжалтатайгаар хэһэн манай орон тиимэшье үни болонгүй, бусад юртэмсэнүүдые шэнжэлхын тула хүнүүдые һуулгаад ябаха асари ехэ ракетэнүүдые хэхэ шадалтай болонхой.

Замбуулиниие ээлхэ талаар хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүн агууехэ хэрэг үйлэ хэһэн Эхэ ороноороо омогорхохо ёһоороо омогорхонобди.

Ц. Аюрзанаев, Торийн аймагай «Красный Октябрь» колхозой гэшүүн.

Студентын үгэ

Совет гүрэн дүшэн хоёрдохи жэлээ зол жаргалта ажабайдалаа барижа байна. Энэ богонихон хугасаада үзэгдөө харагдаагүй ехэ хубилалтанууд болоо. Долоон жэлэй агууехэ түсэб урдаа табяад, коммунизм тээшэ омогтойгоор алхалан ябахадаа, совет хүнүүд парти, правительстводаа баяр баясхалан хүргэнэ. Һара руу шэглүүлэн табигдаһан космическа шэнэ ракетэ коммунизм байгуулагшадай агууехэ илалта болоно. Энэ ракетые табилга юртэмсэнүүдэй хоорондо харилсаха саг болзорые бүри ойртуулан, манай ороной хэды һүртэй, дорюун байһые, арад зоной эрдэм ухаанай хэды гүнзэгы, үргэн байһые гэршэлнэ.

Космическа ракетэдэ тон түргэн скорость олгуулһанай ашаар Газарай бэедээ татадаг хүсые тэрэ дабажа, һарын хажуугаар замбуулинда улам саашаа дүүлижэ ябана. Энээниие тогтоохо ямаршье хүсэн байхагүй. Дай үүдхэгшэдшье манай дабагдашагүй хүсэтэйдэ этигэжэ байна ёһотой. Хойшодоо бүри ехэ илалтанууд туйлагдаха байһаниинь элитэ.

Бидэнэр, совет үеын студентнэр, Эхэ оронойнгоо иимэ илалта туйлаһандань омогорхонобди, ашыень харюулхаяа үнэн зүрхэнһөө оролдохобди. Коммунистическэ бүлэг гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын тула манай студентнэр тэмсэжэ эхилэнхэй.

М. Петухов, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент.

А. БАДАЕВ

Замбуулинай үүдэн нээгдээ!

Эхэ ороной ээлжээтэ ехэ илалтада зорюулагдана

Түүхэтэ долоон жэлэй
Түрүү эхин — Шэнэ жэлэй
Түрэһөөр хоёрхон үдэрөө
Тооложо ябатар,
Асари түсэб дүүргэлгэдэ
Арад түмэниие уряалан,
Ажана нютагайм харгыгаар
Алхалжа ябатар,
Арюун сэлмэг тэнгэридэ
Аянгын гэнтэ наярһандал,
Сошордомо хаб харанхые
Сахилгаанай хаха зураһандал,
Дары түргөөр тарашаба
Дэлхэйдэ шухала мэдээн:
Хүнүүдтэ үшөө таагдаагүй,
Хүрэгдөөгүй замбуулин руу
Баатар Совет оромнай
Булад тагнуулшые шэдээ!
Эхэ оромнай!
Сэгнэшэгүй
Ээлжээтэ элитэ илалташ.
Энээниие юунтэйш сасуулашагүй,
Эрдэм ухаанай гуламташ!
Соло алдаршни дэлхэйдэ
Сохом багтажа ядахадаа
Ондоо юртэмсэнүүдтэ айшалхаяа
Ошоол космическа ракетээр.
Агаарта ушараад тэрээнтэй,
Амаа ангайн гайхаһандаа,
Таахада, һара гээгдээ ха
Таняагүй шэнэ юртэмсээ
Газаашань юушье табидаггүй
Газарнай тэрэниие алдахадаа
Совет хүнүүдэй хүсэтэйдэ
Сохом этигэһэн байха даа!
Эхэ оромнай!
Илалтааарш
Омогорхон баясаабди бүгэдэ.
Алдарта хэрэгүүдэйш урда
Ажалша дэлхэй һүгэдэн,
Элдэб яһатанай түлөөлэгшэд —
Эбэй түлөө тэмсэгшэд
Залиршагүй дураяа эльгээнэ,
Зүрхэнэйнгөө юрөөл түүрээнэ.
Замбуулинай нюусые тайлбарилан,
Зохидхон мэдээ зохёогоод,
Ракетэмнай түрэл Газартаа
Радиогоор эльгээхэдээ дохёогоо
Бусад юртэмсэнүүдтэй харилсаха
Болзорые ойро болгооно.
Һангин тэмсэлэй туг доро
Нэгэдэгшэдые олон болгооно.
Хүнэй ухаан гүнзэгы
Замбуулин шэнги хизааргүй.
Булад тагнуулшын ниидэлгы
Байлгаха хүсэн байхагүй.
Юундэб гэхэдэ, арадаймнай,
Сэсэн мэргэн партиимнай
Зориг хүсэл дабшуулнал
Замбуулиндахи ракетымнай,
Харатан дайсад хоролхон,
Хусажа байг лэ хойноһоонь.
Һара руу нохойн хусадагшье һаа,
Һара дэлхэйел тойроһоор лэ.
Ниидэнэ, ниидэнэ ракетэ —
СССР-эй һүлдэтэй юртэмсэ,
Капитализмые доройтуулан,
Коммунизмые ойртуулан!

Манай газетэнүүдэй гол темэ

Суута совет араднай асари ехэ амжалтатайгаар 1958 ониие үнгэргөөд, алдарта долоон жэлэйнгээ түрүүшын жэлдэ оробо. Баатар арадай гайхамшаг ажал, түүхэтэ туйлалтанууд манай ороной саашанхи шэнэ дэбжэлтын эшэ үндэһэн боложо угэнэ. Социалистическэ промышленностьда, манай хүдөө ажахыда туйлагдаһан толотомо амжалтанууд, замбуулин дэлхэй соогуур хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүлэн ракетэ табиһан ушар Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн совет арадай сэсэн ухаанай, шэн зоригто ажалай үрэ дүн ха юм.

Байгаалиин хүсые булижа гараһан баримта, эрдэм ухаанай ээлжээтэ ехэ амжалта, ажал хүдэлмэриин эрхим дүршэл, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн мэдээсэл, шэнэ барилганууд, хүсэтэ ГЭС-үүд ажалша зоной гайхамшаг ажалай, һаруул һайхан коммунизмын түлөө тэдэнэй тэмсэлэй аша үрэ ха юм. Энээниие бүхы талаһаань, үнэншэмэ тодоор, гүнзэгы һайнаар харуулха, коммунизм байгуулагшадай баатарлиг ажал тухайда хододоо бэшэжэ байха гээшэ газетэ бүхэнэй тон хүндэтэ уялга мүн.

Энэ уялгаяа **«Забайкалец»** газетэ (КПСС-эй Кабанскын райкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган) бэелүүлхын түлөө нилээд оролдоно. «Ажалша хүнүүд» гэһэн тусгаар гаршаг газетын номер бүхэндэ шахуу үзэгдэнэ. Үйлэдбэриин түрүү хүнүүд, тэдэнэй ажал хүдэлмэри, хүсэл эрмэлзэлгэ тухайда эндэ хэлэгдэнэ, «Анхарал гээшэ эгээл шухала», «Хайшан гэжэ тэрэ ажалладаг һэм», «һургуули дүүргээд, ажалда гараба», «Уралан нарижуулагша токарь» гэһэн ба бусад хэдэ хэдэн һонирхолтой материалнууд һүүлэй үедэ толилогдобо.

«Анхарал гээшэ эгээл шухала» гэһэн корреспонденци дотор юрын нэгэ хүдэлмэришэн тухайда, ажал хэжэ байха зуураа, тэрэнэй яажа өөрөө урган хүмүүжэһэн тухайда хэлэгдэнэ.

«Тимлюйскэ ТЭЦ үргэдхэгдэжэ, тэрэнэй хүсэн жэл ерэхэ бүри ехэ болгогдоно. Тиихэтэй хамта Федорой техническэ эрдэм дээшэлэлсэжэ, хүдэлмэридөө шадабари мэргэжэлтэй болобо—гэжэ эндэ бэшэгдэнэ—**Мүнөө Ф. К. Семушев ахалагша электрик болоод, ажаллажа эхилһэн залуушуулые һургажа байна».**

Саашань ажалдаа Федор Семушевэй тон анхаралтайгаар, угаа харюусалгатайгаар хандадагые, хэһэн хүдэлмэридөө тэрэнэй нэгэшье голодоһо, дутагдал гаргадаггүйе эндэһээ мэдэжэ абанабди.

Павел Степанович Поломошин тухайда нилээд һонирхолтой материал газетэдэ толилогдонхой. Хүдөө таряашанай хүбүүн Павел Поломошин гансахан лэ мори унаа жолоодожо шадахаһаа бэшэ, ондоо эди шэдигүй, үзэг бэшэгшье мэдэхэгүй ябатараа, коллективизациин ашаар хамтын ажалда орожо, үзэг бэшэгтэ һураханаа гадна, орёо оньһон техникэ шудалжа, республикынгаа түрүү механизаторнуудай нэгэн боложо ургаһан байгаа.

«Павел Поломошиной хүдэлмэрилжэ үзөөгүй трактор байхагүй шахуу. Хүсэ багатай «Зингерһээ» эхилээд, «ХТЗ» дээрэшье һуужа үзэһэн байна. Сталинградска тракторна заводой гаргаһан «СТЗ-е», Челябинскда бүтээгдэһэн гусеничнэ хүдэр тракторнуудые тэрэ жолоодоо» гэжэ корреспонденци дотор хэлэгдэнэ. Мэргэжэлтэ механизаторай хори гаран жэл соо хэһэн хүндэтэ ажал олон дахин тэмдэглэгдэжэ, Хүндэлэлэй грамотануудта, үнэтэ шагналнуудта хүртэһэн байна. ВСХВ-дэ хабаадалсажа, тэрэнэй һаруул үргэн залнууд доторшье ябахадаа, бишыханшье һаань, бүтээһэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые харахадаа Павел Степанович үнэн зүрхэнһөө баясадаг байгаа.

1956 ондо арбан класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Зина Ильященко барилгада ажаллажа эхилһэн юм. «Һайсахан ажаллаад, һүүлээрнь һуруужаб даа. Заатагүй техническэ һургуули дүүргэхэб» гэжэ энэ басаган шиидэһэн байгаа. Тиин хүдэлмэриин мэргэжэл энэ басаганай хайшан гэжэ олоод, ажаллаха зуураа, эрдэм шудалжа эхилһэн тухайдань «һургуули дүүргээд, ажалда гараба» гэһэн материал дотор хэлэгдэнэ.

Зүгөөр эдэ ба бусад хэдэн һонирхолтой материалнуудые хэблэн гаргаһан байбашье, тус газетэ манай промышленностиин, хүдөө ажахын түрүү хүнүүдые гүнзэгы һайнаар, уншаһан хүнэй дура зүрхэ татамаар харуулжа үшөөл шаданагүй.

«Эрхим малшан» гэһэн корреспонденци газетын үнгэрэгшэ жэлэй декабриин нэгэ номерто хэблэгдэһэн байха юм. Арба гаран жэлдэ таһалгаряагүйгөөр мал ажалда хүдэлмэрилжэ ябаһан Прокопий Иванович Шемякинда энэ материал зорюулагданхай. Сэхынь хэлэхэдэ, нүхэр Шемякин тухай бэшэ, харин мал тухай бэшэгдэһэн корреспонденци болошоо. Юуб гэхэдэ, эндэ малай тоо толгой тухайда, грамм, килограмм тухайда юухэ юугүй хэлэгдээд лэ, харин дүршэлтэ малшан тухайда, тэрэнэй хэһэн ажал, өөрынь ажабайдал, һанал эрмэлзэл тухайда, яагаад иимэ хүндэтэ мэргэжэл тэрэнэй оложо шадаһан тухайда өөдтэй юумэ хэлэгдэнэгүй. Тиихэдээ малшан, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд тухайда бэшэхэдээ, адуу малай тоо толгой огто харуулжа болохогүй гэгдэнэ бэшэ. Корреспонденци, газетын ямаршье материал дотор тоо баримтанууд ямар нэгэн тобшолол, һанамжа, дурадхал тодорхойлхын лэ тула бодомжотойгоор хэрэглэгдэдэг ха юм.

Тэрэшэлэн «Дежурна инженер», «Хэр угай түмэр замшан», «32 жэлдэ транспорт дээрэ» гэһэн ба бусад зарим материалнууд үйлэдбэриин түрүү хүнүүдэй зохёон байгуулхы ажалда зорюулагдаһан аад, тэдэнээ бодото һайнаар тайлбарилан харуулжа бираагүй байба.

Хэнэйшье мэдэһээр, совет үеын хүнүүд капиталистическэ дэлхэйн ямаршье түлөөлэгшэдтэй жэшээлэшэгүй булюу һайн, эрдэм ухаанайнгаа ажамидаралайнгаа талаар сасуулашагүй түрүү ха юм. Тиимэһээ совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалые, тэрэнэй арюун һайхан һанал хүсэлые хододоо тодорхойгоор харуулжа байха ёһотой болонобди.

Манай ороной ажалша хүнүүдые, промышленностиин ба хүдөө ажахын, соёл культурын ба шэнжэлхы ухаанай түлөөлэгшэдые бүхы талаһаань, үнэншэмэ тодоор харуулха гээшэ хэблэлэй хойшолуулагдашагүй зорилго. Коммунизм байгуулагшад, тэдэнэй гайхамшагта ажал, арад зоной арюун һайхан эрмэлзэлгэ советскэ хэблэлэй гол темэ мүн.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Ахын эрхим малшан

Ширпаг шамбай бэетэй, хаб хара үһэеэ гэдэргэнь һамнаад гүрэжэрхиһэн, урма зоригоор дүүрэн энэ эхэнэрые харахадаа нилээд ажалша хүн гэжэ таамаглан ойлгомоор. Нэрээшьһэ тэрэниие ажалда дорюун, шуумар солбон эхэнэр гэжэ нютагайнь зон дэмы хэлсэдэггүй. Энэмнай аяар холо Ахын, «Улаан Аха» колхозой, элитэ хүнүүдэй нэгэн, Сыдев Бизьяевна Захарова гээшэл даа.

Ахын энэ эрхим малшан колхозойнгоо адуу малые харууһалжа эхилһээр хори гаран жэл болобо. Энэ үе соо олоһон барагдашагүй баян дүршэлөө шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, Сыдев Бизьяевна жэлһээ жэлдэ һайн үрэ дүн туйлана. Энээниие һүүлэй үедэ тэрэнэй туйлаһан амжалтанууд эли тодоор гэршэлнэ. Хоёр жэлэй саада тээ тус колхозой хэдэн зуугаад эбэртэ бодо мал муудажа эхилһэн юм. Тиихэдэ тэрэниие тусхай гүүртэ болгожо, нүхэр Захаровада колхозой правлени даалгажа үгэһэн байгаа. Энэ гүүртые тушаажа абаһан сагһаа хойшо Сыдев Бизьяевна ехэ оролдолго гаргаа. Тэрэнэй ашаар нэгэшье толгой мал гарзалаагүй, гүүртэнь түрүү зэргэдэ гараһан юм.

Мүнөө нүхэр Захарова даажа байһан 20 үхэрөө эрхимээр харууһална. Тиин һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ, нэгэшье түл гарзада оруулаагүй. Иигэжэ партиин болохоёо байгаа XXI съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Зураг дээрэ: С. Б. Захарова.

Д. Дугаров.

Һонирхомоор юумэ үнгэргэгдэнэгүй

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түб тосхон болохо Дэрэстэ нютагта олон залуушуул бии юм. Колхозойнгоо баялигые арьбадхаха гэжэ эрмэлзэһэн залуу хүбүүд, басагад эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана. Теэд хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаһан залуушуул сүлөөтэй сагтаа культурнаар амарха аргагүйдэнэ. Тус тосхоной ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Иимэ ажал үнгэргэхэ бүхы арга боломжо эндэ бии. Һаруул, ехэ клуб нёдондо баригдаһан юм. Клуб соо киноһоо бэшэ ондоо ямаршье хэмжээ-ябуулга үнгэргэгдэнэгүй.

Клубые даагшаар залуу нүхэр Серозетдинов гэгшэ томилогдоһон юм. Колхозой правлениин зүгһөө энэ нүхэртэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цыренов, партийна организациин секретарь нүхэр Бадмаев клубай ажалда ямаршье анхарал хандуулдаггүй байна. Түлеэгээр хүсэд хангагдадаггүй дээрэһээ клуб соо ходо хүйтэн байдаг.

Залуушуул өөһэдынгөө үүсхэлээр хатарай, дуунай кружок эмхидхэжэ, нэгэ-хоёр концерт табиһан байгаа. Концерт харуулгые саг соонь эмхидхэжэ боломоор һэн. Харин эдэ кружогуудые хүтэлбэрилхэ, эмхидхэхэ хүнэй үгы дээрэһээ концерт тон үсөөн харуулагдана. Залуушуул зүжэг харуулха дуратайшье һаа, тэрэнээ найруулан табижа шаданагүй. Мүн нэгэ акттай пьесэ үгы. Колхознигуудай урда харуулхаар нэгэ акттай пьесэ эльгээгыт гэжэ залуушуул аймагайнгаа Культурын байшангай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан юм. Гэбэшье тэдэнэр залуушуулай гуйлтые анхарангүй орхижорхёо.

ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд залуушуулай байдалаар мүн лэ һонирхоногүй. Залуу совет хүнэй шэнжэ шарай, инаг дуран, нүхэсэлгэ тухай лекци уншажа үгыт гэжэ колхозой комсомолой организациин секретарь нүхэр Цыбикжапов ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Самбуев, Гомбожапов гэгшэдтэ хандаһан юм. Лекци уншаха хүниие танай колхоздо эльгээхэбди гэжэ тэдэнэрэй найдуулаашье һаань, нэгэшье лекци уншагдаагүй байһаар.

Клубай ажалаар гансал комсомолой организаци һонирхохо ёһотой гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд тоолодог. Энэ һанал бодолой буруу байһыень хэлээдшье яахаб. Культурна хэмжээ-ябуулга үнгэргэхэһөө гадна, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ клуб ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Теэд энэ талаар юуншье хэгдэнэгүй.

Тус колхозой Василий Цынгуновай хүтэлбэрилдэг отарынхид жэл бүри олон хурьга абажа түлжүүлдэг, мүн ноохо ехээр хайшалдаг юм. Колхозой түрүү механизатор Иван Малых ажалдаа ехэ амжалта туйлана. Түрүү хонишодой дүй дүршэлые залуушуулай дунда нэбтэрүүлхэ, нүхэр Цынгунов болон бусад хонишодтой, механизатор Иван Малыхтай уулзалга клуб соогоо эмхидхээ һаа залуушуул ямар ехээр һонирхохо һэм.

В. Сарычев.

Алдарта ажалай ой

1929 оной декабрь... Үнэгэтэй тосхонойхид түрүүшынхеэ газараа ниитынгээ хүсөөр эдлэжэ захалһан юм. Ниитын ажалда хабаадагшадай түрүүшын зэргэдэ өөрынгөө эжытэй сугтаа 23 наһатай Шура Потемкина ябалсаа бэлэй.

Түрүүшын хэдэн жэлэй туршада Шура һүнэй фермэдэ элдэб ажал хэдэг байгаа. Даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, үнеэдэй аяг зан мэдэдэг болоһон Потемкина тугал харууһалагшаар табигдаһан юм. Тиин хожомынь, 1933 ондо тэрэ һаалишан болоо һэн. Тэрэ гэһээр, аяар 25 жэлдэ Александра Евдокимовна һаалишаар ажаллажа байна.

— Һү ехээр һааха гэжэ бидэнэр тэрэ үедэ балайшье ехээр оролдодоггүй байгаабди. Тиимэһээ бага һүн һаагдадаг һэн,—гэжэ А. Е. Потемкина хөөрэнэ.

Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тушаа парти, правительствын табиһан зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байһанаа һаалишан Потемкина мэдүүлээ һэн. Тэрэ хэлэһэн үгэдөө хүрэһэн байна. 1957 ондо даажа байһан үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һааба. Үнгэрэгшэ жэлдэ Александра Евдокимовна түрүүшынхеэ тугаллаха үнеэдые даажа абаһан юм. Үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлһэн, харууһалһанай ашаар һү ехээр һаажа шадаа.

Гушаад жэлэй туршада хамтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зуураа, колхозойнгоо ниитын баялигые арьбадхаха хэрэгтэ нүхэр Потемкина ехэ туһа нэмэри оруулһан байна. Тэрэ даажа байһан үнеэдһээ 327 тугал абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн, 180 гаран тонно һү һааһан байха юм.

Үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө үнинэй һаалишан оло дахин шагнагдаа. Хэды дахин мүнгэн шанда хүртэхэһөө гадна, ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон долоон толгой эбэртэ бодо мал абаһан, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан, аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаһан байна.

Нүхэр Потемкина залуу һаалишадые өөрынгөө дүй дүршэлдэ дуратайгаар һургадаг.

Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид үнинэй һаалишан Александра Евдокимовна Потемкинагай алдарта ажалай ойе һаяхан тэмдэглэбэ. 25 жэлдэ һаалишаар ябаһан ажалайнь ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанда колхозой гэшүүд, малшад, Үнэгэтэй тосхоной эмхи зургаанай түлөөлэгшэд, аймагай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаба.

Колхозой партийна эхин организациин бюрогой секретарь нүхэр Мурзин үнинэй һаалишан Потемкинае үнэн зүрхэнһөө амаршалха зуураа, колхозой зүгһөө үнэтэ шан барюулба. Нүхэр Потемкина КПСС-эй айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ шангаар шагнагдаа. Колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэдэй, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозойхидой, Үнэгэтэйн үрэ жэмэс болон овощь болбосоруулдаг завод, сельскэ Соведэй, дунда һургуулиин коллективүүдэй зүгһөө нүхэр Потемкинада үнэтэ шангууд барюулагдаа.

Н. Ключерев.

Уһан замай хэрэг шудална

Нёдондо жэлдэ ДОСААФ-эй дэргэдэхи клубта уһан замай спортоор һонирходог алба хаагшад, хүдэлмэришэд, һурагшад уһан замай хэрэг шудалжа, судноор ябаха мэргэжэлтэй болоһон юм. 27 хүбүүд, басагад судноор ябаха эрхэ олоо һэн.

Спортсменүүд И. Попов (паровозо-вагонно завод), В. Плюснин (судна бүтээлгын завод), В. Пестерев (1-дэхи һургуули) гэгшэд клубай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. 28 спортсмен разрядай нормо дүүргэбэ.

1959 ондо тус клубта ехэ ажал хэгдэхэ юм. Шлюпкын старшинануудые, шлюпкэ жолоодогшодые, сигнальщигуудые, эдир морягуудые, суднын моделистнүүдые, мотористнуудые һургаха кружогууд эмхидхэгдэхэ. Мүн спортивна олон янзын хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэхэ, материально-техническэ базань һайжаруулагдаха юм. Эдэ кружогуудта хэшээл үнгэргэхын тула һуралсалай теплоход абтаа.

Теплоход жолоодохын, мүн уһан далайн ондоошье мэргэжэл шудалхын зорилгоор ДОСААФ-эй эхин организацинуудта штатна бэшэ командану уд эмхидхэгдэхэ юм. Уһан замай мэргэжэлтэй гү, али энэ хэрэгые бага зэргэ шудалһан хүнүүд түрүүшын ээлжээндэ тус командада оролсохо байна. Эдээниие шудалха дуратайшуул уһан замай хэрэгтэ һураха кружок түрүүшээр дүүргэхэ ёһотой.

Штатна бэшэ командада орохые хүсэгшэдэй ямар бэлэдхэлтэй байһые клубай дэргэдэхи комисси шалган тодоруулха юм. Штатна бэшэ экипажай гэшүүн өөһэдөө теплоходой механизм хүдэлгэхэ, газар дээрэ байһан постнуудтай холбоо барисаа байгуулха, шэнжэлгэ хэхэ юм.

Уһан замай хэрэгые шудалха асуудалда ДОСААФ-эй эхин организацинууд гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

И. Черкашин, ДОСААФ-эй уһан замай клубай соведэй түрүүлэгшэ.

Шэлэй механизированнэ заводой эгээл рэглэгдэдэг зүйлнүүдые шэлэн абадаг, харюусалгатай цехынь шэл шанахада хэрэглэгдэдэг ... буйлуулдаг цех болоно. Тус цехые таһалгаряагүй һайнаар хүдэлгэхэ гэжэ халаанай слесарь Г. Болдохонов ехэ оролдоно. КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мурысөөндэ оролсохо зуураа, нүхэр Болдохонов цехын бүхы агрегадые нэгэшье байлгангүйгөөр хүдэлгэхэ уялга абаһан юм. Тэрэ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Зураг дээрэ: слесарь Г. Болдохонов цехын нэгэ машина шалгажа байна.

Манай уншагша **А. Сельверовэй** фото.

МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭНҮҮД МАРТАГДАНХАЙ

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын эхилһээр нилээд ехэ сагай үнгэрбэшье, энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулхын тула Закаменай аймагай «Байкал» колхоздо өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Тэрээнһээ боложо, холын гүүртэ, отарануудай малшадай эрилтэнүүд хүсэд хангагдадаггүй байна.

Дунда гэжэ үбэлжөөнэй газарые тойрон эбэртэ бодо малай хэдэн гүүртэ, хонинской гурбан отара байрладаг. Энээниие хараадаа абажа, үшөө гурбан жэлэй урда тээ эндэ культбаза баригдажа эхилһэн юм. Тиибэшье тэрэнэй барилга мүнөөшье болотор дүүргэгдээгүй байһаар.

Тиихэдэ холын малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Элдэб һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүд огто үнгэргэгдэдэггүй, кино үсөөн харуулагдана.

Б. Балданов.

ТОБШО ДОХЁО

Автолавка ерэнэгүй. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ Хэжэнгын аймпотребсоюзай нэгэ автолавка ерэжэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой малшадые хэрэгтэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг соонь хангадаг байһан юм. Харин 1958—59 оной үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо фермэ, гүүртэдэ автолавка нэгэшье дахин ерээгүй. Һай һайн эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые автолавкын ходо асаржа байхыень малшад хүсэнэ.

С. Цыбиков.

Бани заһагданагүй. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо шэнэһэн модоор баригдаһан томо бани бии юм. Урдань энэ бани саг соогоо түлигдэдэг, бэеэ угаахада ехэ зохид һэн. Теэд һүүлэй үедэ бани тон муудашоо, сонхонуудайнь шэл тэһэршэнхэй. Колхозой правлени банияа заһуулха гэжэ огто оролдоногүй. Тиимэһээ эндэхи колхознигууд бэеэ угаахын тула найман километрын газарта байһан аймагайнгаа түб тосхоной банида ошохо баатай болоно.

Д. Цыренжапов.

Совет хүнүүд мүнөө үедэ туйлай ехэ урма зоригтойгоор ажаллажа байна. Тэдэнэр 1959—1965 онуудай туршада арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущёвой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр, анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэнэ.

Ажалай болон политическэ үргэн ехэ дэбжэлтын оршон байдалда манай хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй эдэбхи үүсхэлынь дээшэлээ. Үдэр бүри манай редакцида орожо байһан ажалшадай олон тоото бэшэгүүд энээниие гэршэлнэ. Үнгэрһэн һарада, илангаяа партиин ЦК-гэй һүүлшын Пленумүүдэй һүүлээр манай редакци 500 шахуу бэшэг абаа. Тэдэнэй олонхинь газетэдэ толилогдоһон байна. Зарим бэшэгүүд хэмжээ абахын тула эмхи зургаанууд, колхоз, совхозуудта эльгээгдээ.

Эдэ бэшэгүүд соогоо ажалшад ажалай амжалтанууд, үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд болон дутагдалнууд тухайгаа тэмдэглэнэ. Газетынгээ энэ хуудаһанда һүүлэй нэгэ үдэр абаһан материалнуудаа толилбобди.

Саашадаа манай хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд редакцида бүри эдэбхитэйгээр бэшэжэ байха бэзэ гэжэ найдагдана.

Манай уншагша Н. Дамбаевай фото.

Хонжоо наймаашадтай эрид шангаар тэмсэхэ

Парти, правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар Совет оронoй арад зоной ажаһуудал улам һайжаржа байна. Манайшье республикын ажалшад баян дэлгэр байдалтай болоо. Тиимэһээ тэдэнэр ехэ сэнтэй һай һайн эд бараа хэрэглэнэ. Город болон хүдөө тосхоной магазинуудта үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдһээ эхилээд, эрхим һайн эд бараан элбэгээр наймаалагдана.

Гэхэтэй хамта, пианино, ковёр, каракуль заха, арһан дэгэл, нооһон пулаад гэхэ мэтын үнэтэ эд бараагаар ажалшадай эрилтэ үшөө хүсэд хангагданагүй. Тиимэһээ магазинда иимэ эд бараанай гарахада ажалшад тэрэ дарынь худалдан абана. Тиихэдэ зарим нэгэ хүнүүд энээниие һамбаашалан, хонжоо наймаа хэнэ. Иимэ бараа үнэтэй сэнгээр дам саашань наймаалжа, зарим хүнүүд «баяжаха хүнгэн арга» бэдэрнэ гээшэ. Эдэнэй олонхинь арад зондо туһатай ажал хэдэггүй, хаанашье хүдэлдэггүй, хонжоо наймаа хэжэ хоолойгоо тэжээдэг хүнүүд юм.

Ямаршье ажал хэдэггүй Овцев Осип Михайлович 1957—58 оной туршада эд бараанай дэлгүүр дээгүүр хилэн дэгэл, валенка үнэтэй сэнгээр наймаалдаг байба. Энэ хүн горпромторгын 5-дахи магазинай хүдэлмэрилэгшэд Попова Лидия Константиновна, Плохинская Лидия Николаевна гэгшэдтэй барисаатай байжа, ажалшадай ехээр хэрэглэдэг эд бараа магазинай «хойто үүдээр» абаад, хонжоо наймаа хэдэг байгаа. Милициин хүдэлмэрилэгшэд эдэ хонжоо наймаашадые барижа, Железнодорожно районой 1-дэхи участогай арадай сүүд тэдэнэрые сүүдлэбэ. Овцев 6 жэлээр, Попова 5 жэлээр түрмэдэ һуухаар сүүдлэгдээ. Саашадаа худалдаа наймаанай организацида хүдэлхэ эрхэгүйгөөр Плохинская ажалһаа гаргагдаа.

Хаанашье хүдэлдэггүй Черномаз Анна Николаевна удаан саг соо хонжоо наймаа хэжэ байһанаа һая мүн лэ баригдаа. Горпромторгын 1-дэхи магазинай таһагые даагша Колотова Анна Павловна үнэтэй сэнтэй, һайн эд бараа магазинһаа абажа, Черномаз гэжэ эхэнэртэ үгэдэг байгаа. Тэрэнь тэдэниие нь үнэтэйгөөр наймаалжа, олоһон олзоёо хубаалдадаг байба. Колотова, Черномаз гэгшэд 5—5 жэлээр сүүдлэгдээ. Мүн тус магазинай галантерейнэ таһагые даагша П. Е. Лобынцева хонжоо наймаа хэхын тулада эдэ хоёрто мүн лэ һайн эд бараа абажа үгэдэг байгаа гэжэ мүрдэлгөөр элирүүлэгдэбэ.

Ингэжэ худалдаа наймаанай зарим хүдэлмэрилэгшэд советскэ худалдаа наймаанай ёһо гурим бүдүүлигээр эбдэнэ. Советскэ хүнэй ургажа байгаа эрилтые гүйсэд һайнаар хангаха, худалдаа наймаанай гурим наринаар сахиха, танил талаяа харангүй худалдаа эмхидхэхэ хүндэтэ зорилготой наймаалагшадай олонхинь энэ үүргэеэ һайнаар дүүргэнэ. Гэхэтэй хамта иимэ хүндэтэ үүргэеэ дүүргэдэггүй, наймаалагшадай нэрэ гутааха бузар ябадал гаргагшад үшөө дайралдана гээшэ.

Манай орон дотор хонжоо наймаа хэхэ арга боломжо мухардажа байнхай. Арад зоной ухаан мэдэрэлэй улам дээшэлхэтэй хамта, урдын харанхы байдалай үлэгдэл усадхагдажа байна. Хонжоо наймаашад үсөөн болоо.

Жэжэ хонжоо наймаа хэгшэдые харюусалгада хабаадуулха тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1957 оной Указай үндэһөөр милициин эмхи зургаанууд хонжоо наймаашадтай ехэ тэмсэл хэнэ, саашадаа хэхэшье байна. Һүүлэй үедэ милициин хүдэлмэрилэгшэд, милицидэ туһаламжа үзүүлхэ бригадын гэшүүд эд бараа наймаалдаг газарта амаралтын үдэр бүхэндэ ошожо, шэнэ хубсаһа, ехэ гүйсэтэй һайн эд бараа үнэтэй сэнгээр наймаалагшадые баридаг болобо. Тэдэнэй худалдажа байһан эд бараан гүрэнэй һанда абтаад, эдэ зонууд харюусалгада хабаадуулагдаха байна. Жэжэ хонжоо наймаа хэгшэд булта шахуу баригдаһан, 500 түхэриг хүрэтэр яла түлэһэн гү, али 15 сүүдхэ хүрэтэр түрмэдэ хаагдаһан байха юм.

Үмдэгдөөгүй хубсаһа, хэрэглэгдээгүй эд бараа наймаалха, ондоо юумээр андалдаха ябадалые хориихо тухай Улан-Удын горгүйсэдкомой 1958 оной март соо гаргаһан тогтоол хонжоо наймаашадтай тэмсэхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай байба.

Хонжоо наймаашадые хуулиин ямар нэгэ харюусалгада хабаадуулхаһаа гадна, тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоо. Энэ асуудалаар элдэб хөөрэлдөөн, лекци, элидхэл уншагдана. Хонжоо наймаашад тухай тодорхой жэшээ баримтануудтай олон хөөрэлдөөн эд бараа наймаалдаг газарта радиогоор дамжуулагдана.

Хүнгэн аргаар олзо бэдэрэгшэдтэй тэмсэһэнэй ашаар олон хүн арад зондо аша туһатай ажал хэдэг болоо. Гэбэшье зарим гээгдэнги бодолтой хүнүүд ажалшадай ехээр хэрэглэдэг эд бараа гар ажалаар бүтээжэ, олзо бэдэрнэ. Улан-Удэ городой олзоборилгын артель болон комбинадууд ажалшадай эрилтые хараадаа абанагүй, тэдэнэй хэрэглэдэг эд бараа бүтээн гарганагүй. Энээниие богони бодолтой, хүнгэн зантай хүнүүд һамбаашалжа байһаар.

Мүн заримашуул эд бараа худалдаха газарта ошонгүй, харин ажалшадай гэр байраар, магазин, сквер соогуур, хүдөө тосхонуудаар ошожо байжа, нюуса аргаар наймаа хэдэг. Жэшээлхэдэ, Г. З. Джавадова, А. П. Козлова гэгшэд городой магазинһаа абаһан эд бараагаа ажалшадай гэр байраар, ресторан, магазин соогуур үнэтэй сэнгээр наймаалдаг байба. Джавадова гэгшэ 1100 түхэригэй ковёр хүнэй гэртэ асаржа, 1850 түхэригөөр худалдаа. Метрынь 89 түхэригтэ ковёрые 112 түхэригөөр мүн лэ айлда асаржа наймаалаа. Гадна тэдэнэр талон бэшүүлжэ абаад, тэрэнээ дам саашань худалдадаг байба. Жэшээлхэдэ, пианино абаха нэгэ талон аяар 400 түхэригөөр наймаалжа, олзо олоһон юм. Иимэ аргаар хонжоо наймаа хэжэ байһан тухайгаа тэдэнэр өөһэдөө милицидэ дуулгаһан байна. Зэмэеэ мэдэржэ, энээн тухайгаа һайн дурааран өөһэдөө мэдээсэһыень хараадаа абажа, милициин хүдэлмэрилэгшэд тэдэниие хуулиин харюусалгада хабаадуулангүй орхиһон байна. Мүнөө Джавадова ниитын хүдэлмэридэ үнэн сэхээр хабаадана.

Хонжоо наймаашадтай тэмсэхэ гээшэ гансал милициин хүдэлмэрилэгшэдэй хэрэг бэшэ юм. Энэ хэрэгтэ олониитэ зон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой. Тиигээ һаа хонжоо наймаанай хүсэд усадхагдахань лабтай.

Т. Олоев, милициин ахалагша лейтенант.

ОЧЕРК

ХУШУУН ҮЗҮҮРЭЙ ХОНИШОД

Бурядай үнэр баян нютаг—салгөө сагаан Түгэнэ үбэлэйнгөө хурьган дэгэл, hэхүүргэ hагса малгайда үнинэй орошоб...

Бүри hаяхан, душөөд жэлэй саада тээ оргойтон, орхимжотоной хэсэ хангэргэй hөөлдэнгир хахир абяан доро бүхөөр нойрсожо байhан Түгэнэй хонимор, Хушуун Үзүүртэ мүнөө олон hалбаритай социалистическэ ажахы, томодхогдоhон «Үнэн» колхоз түбхинэнхэй.

Эгээл үүр хараалжа байhан үе. Оршон тойрон абяа шэмээгүй. Баян Улаан уула тээhээ хабартай хазаар моритой хүнэй түбэрөөн шэхэндэ үзүүртэ сонстохоодол гээд, мастерской багта гэнтэ таршаганаhан оньhото моторой абяанда дарагдашана. Иимэ эртэ хэн трактораа хүдэлгөө хаб? Үбhэ, түлеэндэ ошохо гээ юм гү? Үгы юрэдөө иимэшүүгээр лэ эндэхи ажалай үлөөгүүр эхилдэг ха юм даа.

hүүринэй баруун хойто хажууда нягта сэбэрээр түхеэрэгдэhэн хонишой хотон байрына. Хүдэржэhэн, дунда зэргын сээжэлиг бэетэй, габшагай шанга ахасатай нэгэ залуу хүн үни бодоhон янзатай тэндэ сахяа этэжэ, газаахяа сэбэрлэжэ байhанаа ярууугаар түлөө тэбэрөөд, ойрохон табхыгша байшанда орошобо. Удангүй тэрэ залгамал гэрэй хоолойhоо сэгээн хүхэ утаан башахаха, сахэ дээшээ мушхарна.

Ахалагша хонишон Гарма Буянтуевич хонидоо эрьеэд, энэ hүни эзлэжэндэ ншэ хурьгадые абалсаад ябаhан байгаа. Галаа түлижэ, гэртэхи газаахи хам хүн гүүлээд, үбэлэй хурьгадые түлжүүлхэ тухай Агын суута хонишоной бэшэhэн ном сааньгаа уншана.

...Бүhэтэй хүмби гээд, Гарма Буянтуевич гэртээ түhагүй, мадайжа hууха дурагүй. Нэгэшье минута тэрээндэ үнэтэй хэн hанагдадаг. Сүлөөтэй сагтаа нэгэл hамбаа зэбдэ олоод лэ, гэртэхиндэ ходо түhалдсан, гэрэй юумэ өөдэ татадсажа байдаг заншалтай. Хара багаhаа хойшо ядаhан мэгдэhэндэ hанаагаа зободоогор, ажалда дуратайгаар аба эжыдээ hургагдаhан аад, «hурахан юумэ hураар татуулхагүй» гэдэгтэл hургуулидаше, сэрэгэй алдаhандае ябахадаа тэрэнээ таблагүй. Харин наhанайнгаа ошохо, үдэр хоногой үнгэрхэ бүри энэ заншалаа улам арьбадхажа, имагтал ажалаар хайрлан дүүрэжэ, садьхан hанаагаа заhажа ябадаг болонхой байна. Зариманда хэмhээ үлүү унтаад, ажал багашагаар хээд ябахадань hурэ бараанниинь доройтонходол, бэень hуларжа, балсан шүрбэhэниинь задарhаад үзэгдэдэг.

Үшөө hургуулида hуража ябахадань, багшань хүн түрэлтэнэй бии болоhон түүхэ хэшээлдэ удхалан хөөрэжэ «анхан хүниие ажал бии болгоhон юм» гэжэ этигэмэ жэшээ дээрэ харуулаа бэлэй. Тэрэнь Гармын оюунда хэтэ мүнхэдөө орожо, алхаса бүхэниие́нь эршэдүүлэн, ажалай баатаршалга тээшэ дуудан ябадаг.

Хэдыхэн жэлэй саада тээ колхозой правлени, парторганизациин шиидхэбэреэр нарин, нарибтар ноохотой үүлтэртэ эхэ хонидой отарада ахалагша хонишоноор томилогдохо үедэнь:

— Түрүү, коммунист хүн хадаш иимэ харюусалгатай хүдэлмэридэ табибабди. Найдабариие́мнай харюулжа, бусадта жэшээ харуулан ябана бэзэш,—гэжэ партбюрогой секретариин этигэнгеэр хэлэhые hанана.

— Шадал зэргээрээ оролдожо, этигэлыетнай харюулхаб, —гээд харюусаhанаа мартадаггүй. Ленинэй партиин гэшүүнби, шэнэ газарта табигданхайб гэжэ бодоходоо хонишоной эршэ хүсэниинь эбхэржэ, эсэхэ сусахаяа болишодог. Иигэжэл «ажал» гэhэн шэдитэ үгын гүнзэгы удхые ухаандаа шэнгээгээд, бэеэ даажа, зохёон байгуулхы ажалай хонгёо hайхан дууе зохёолсожо эхилhэн намтартай. Одоол иигэжэ ажалша бүхэриг Гарма багынгаа hанал эрмэлзэлгэ хүсэлдүүлээ бэлэй.

hаяшаг гуша алхажа ябаhан, совет ороной үлгы соо өөдөө боложо бэежэhэн энэ хүбүүн үнэн шударгы, оролдосотой ажалаараа нютагаархинайнгаа дунда, республика дотороо алдаршанхай.

Имагтал социалистическэ байдал хүниие иимэ дэлисэтэйгээр хүгжөөнэл. Таряан ажал дээрэ гү, али моришоноор ябаhаниинь hаяхан аад, хэдыхэн жэлэй туршада суута хонишоной нэрэ олобол. Дарлалтаhаа сүлөөрhэн манай үеын хүн бүхэн энэ мэтээр хүгжэдэг бшуу.

Гарма хонишон 500 толгой эхэ хонидые оншотой шадамараар харууhалжа, ашаг олзыень жэлhээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Нёдондо хонидойнгоо түлысэнь гарзагүйгөөр түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 6 килограмм нарин, нарибтар ноохо абаа юм.

Гансахан ноохон дээрэ бодоходо ямар хубилалта болоо гээшэб. Колхозой hая эмхидхэгдэжэ байхада нютагай үүлтэрэй үрзэ түрзэ хонид арай гэжэ килограмм хүрэхэтэй үгытэй шэрүүн ноохо үгэдэг hэн.

Нёдондо 100 эхэ хонин бүриhөө 106 хурьга, урда жэлэйхидэ орходоо хонин бүхэнhөө 980 граммаар ехэ ноохо хайшалаад, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ hэн.

Отарынхид хамтадаа 112 мянганай олзо колхоздоо оруулаа. Гансахан нэмэлтэ түлбэридэ арбаад мянгые абаа hэн. Эрхимээр ажаллаhанайнгаа урманда Гарма Буянтуевич республикын Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотада тээсгэн хүртөө. Сугтаа хүдэлдэг дүрбэн нүхэдынь правлениин, парторганизациин магтаалда ороhон байха. Ажал гээшэ нэрэ хүндын, шэн габьягай, баатаршалгын хэрэг болоо гэдэг энэл даа!

...Газаа үдэр болошонхой. Зайн галай ошотомо гэрэл хонишоной гэр соогуур үшөөл адхарhаар. Соморхон столой хажууда Гарма нэтэрүүгээр ном руу шагаана. Агын округой Могойтын «Россия» колхозой эрхим хонишон, «Забайкалиин нарин ноохото» үүлтэр бии болголсоhон, «социалистическэ хүдөө ажахын отличник» нүхэр Дарижаповай бэшэhэн номой хуудаhан бүхэн карандашаар эриитэр зурагдашанхай. Шэнэ үүлтэр тухай бэшэhэн газартань нэгэ томо шангадхаhан, зэргэлээд асууhан тэмдэг табяатай.

Энэ колхоз урзанда жэл 30-аад мянган хонитой болоо юм байна. Бүхы олзынь 70-аад процент хонин ажалhаа оруулагдана ха. Саашадаа тэдэнь булта шэнэ үүлтэрэй болгогдохо. Тиихэдэ энэ хонишоной бүлэ (гурбан хүн) олоhон бүхы ажалта үдэртөө 30-аад мянган түхэриг, 3 тонно ороохо абаа гэхэ мэтээр уншаhанаа hанан hууха зуураа, Гарма ехэл бодолгото болоно.

— Колхознай хони үсхэбэрилгөөр үшөөл горьтойхон гээгдэлтэй ябаа юм байна,—гэжэ өөрөөшье мэдэнгүй аман соогоо дуугаржархина. — Нээрээшье 30-аад ондо асарагдаhан нарин, нарибтар ноохотой хонид эндэ яhала нютагжаа. Хониднай hайн үүлтэрэй боложо байна гээшэ ааб даа. Зүгөөр агынхидтал үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал табижа, тэрэниие hайжаруулха хүдэлмэри тусхай шэглэлтэйгээр ябуулагдаагүй. hаяшагай правлени, партийна эхин организаци үүлтэр hайжаруулха тухай анхарал табидаг болоо...

Энэ мэтээр бодожо hуутараа, «энээн тушаа зоотехнигтэй hайсахан хөөрэлдэхэ юм байна» гэжэ тэрэ бодоно.

«Колхознай мүнөө оройдоол 10 шахуу мянган хонитой. Долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ хорёод мянганда хүргэгдэхэнь. Эгээл энэ үедэ хонидой үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри хамтынгаа хүсөөр хам орожо ябуулха байна» гэхэ зэргээр Гарма Буянтуевич шэбшэнэ. Энэ шухала хэрэгэй удхые үнинэй ойлгоhон Гарма хонишон мэргэжэлтэдтэй зүбшэжэ, отарадаа тусхай хүдэлмэри ябуулжа эхилээ юм. Үдхэн, нарин ноохотой, бэелиг эхэ хонидые өөhэдынгөө hайн үүлтэрэй хүсын үрөөр искусственнаар үрэжүүлдэг. Гадна бусад отарануудтаа нютагжаhан, шэлэмэл нарин, нарибтар ноохотой эхэ хони, хусануудые үгэдэг болонхой. Тиигэжэ 1965 оной эсэстэ хонидойнгоо үүлтэр эрид hайжаруулан, хүйтэндэ тэсэмгэй, бага тэжээл эдидэг, хүдэр бүхэ бэетэй, нарин, нарибтар ноохотой болгохо зорилгые Гарма Буянтуевич түрүүтэй хонишон бүхэн бэелүүлжэ эхилбэ.

Бурят орондо нарин, нарибтар ноохотой хонидые үсхэбэрилжэ болохогүй, имагтал нютагай үүлтэрэй хонид Сибириин хатуу шэрүүн уларил тэсэжэ шадаха гэжэ зарим «эрдэмтэдэй» нэгэ үедэ гаргаhан «тобшолол» үндэhөөрөө буруутаа. Юрын хүнүүд, Гарма мэтын олон хонишод хонин ажалые шэнэдхэн хубилгажа оробо. Бурят шэнэ үүлтэрэй хонидой бии болохонь ойртоо. Энэ гайхамшагта хэрэгэй бодотоор бэелүүлэгдэхэдэнь, республикымнай колхозуудай ниитын ажахы али тухай хүгжэхэ гээшэб!

«Мал ажал» гэhэн хүдөө ажахын техникумэй номдо ороод, тэрээн соо бэшээтэй юумые абьяастайгаар уншажа байха багтань үбэлэй наран мандажа, наагуураа барайhан абар табар үүлэ тунаажархёод, огторгойн гүн худар зүдхэн ябаа бэлэй. Дулгөржап нүхэрэйнгөө, эжынгээ үни хада ажалдаа гараhые уншалгадаа hамаарhан Гарма ойлгоошьегүй.

Газаа хүнэй гүйхэнь дуулдаад, үүдэн гэнтэ сэлигдэжэ, хурьга абажа хоноhон Балдама Хандажапова орожо ерээд:—Түргөөр ябая... Үхэжэ байнал,—гэжэ тэбэдүүгээр ооглон сасуу хотон тээшээ зааhаар, харюушье дуулаха забдагүй гарашаба.

— Юун? хаана?...—гэhээр Гарма хүбэнтэй хүүртигээ ябууд хамсылаад, тархи нюсэгээр гүйжэ гараба. Элдэбын юумэ бодоhоор ябатараа нэгэ мэдэн гэхэдээ хурьгалха хонидой байрада орошоhон байба. Харахадань дүрбэтэйхэн хүбүүнэйнь энхэрдэг, хүн сагаан хониниинь hунашанхай, хүлөө нэгэ зосоошонь эбхэжэ, нэгэ шэшэрүүлэн жыжэ, амяа таhалдуулан байба. Хүрэ хүрэhөөр гэдэhынь даража үзэхэдэнь, хурьган гүрыжэ хүндэлдэшэhэн, бүлхэлзэжэ байгаа hэн.

— Балдама, толгойhоонь баряад бай,—гэжэ намдууханаар хэлээд, дүршэлтэй хирургдал хамсыгаа шамажа, эжынгээ заадагаар дээшэ доошонь нидхэржэ оробо. Халта хүсэлэн татаад, хонинoй зосоо гүрыгшые утаашань мушхажархиба. Тиихэдэншье юумэн зүблэршоо hэн. Эгээл энэ харюусалгатай үедэ ута hорьмоhотой хурса хара нюдөөрөө туруундаа хүрэтэр буржагархан үдхэн ноохотой хурьга хаража, миhэрэн байгаа бэлэй. Түрэхэ хонидой бэрхэдэхые али олон үзэдэг аад, энэ ушарта Гарма балай мэгдээгүй.

— Хонишодто иимэрхүү ушар, бэрхэшээл дайралдажал байдаг. Тэдэниие тэсэмгэйгээр гаталжа гараха уялгатай ха юмбибди,—гэжэ энэ хонишон хөөрэдэг.

Шаг шуула табижа, хүхэ энеэдэн болоhоор Гомбо Балжамаа эгэшэтээ гүйлдэжэ ерээд, хүн сагаан хонинойнгоо хурьгаяа долёожо байхые харахадаа:—Үшөө нэгэ хурьгаадайтай болобобди, аба,—гэжэ зэргэ хүхилдэн байба.

— Балжамаахан, үсэгэлдэрэйнгөө хурьгалhан хониндо hайхан үбhэ, бүлеэн уhа абаашахаа бү мартаарай даа,—гээд, абынгаа хэлэхэдэ, тэрэнь дүүтэеэ хүтэрэлдэн, ээрэмшээн дуулаhаар ябашаба...

Солото хонишон Гарма Цыдыповэй отарынхид, залуугай барагдашагүй охитой, габшагай бэрхэ хонишод нүхэд Хандажапова, Чимитова, Дамдинова, Цыренова гэгшэд партиингаа XXI съездые угтуулан, коммунистическэ ажалай отарын нэрэ зэргэ абахын түлөө үсэдөөр тэмсэжэ оронхой. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын зорилгоор тэдэнэр хоёр жэлэй агрозоотехническэ hургуулида hуралсана.

— Шэнэ жэлhээ отарамнай ажахын тоосоондо оробо. Бидэнэр жэлэй туршада 140 мянган түхэригэй олзо колхоздоо оруулхабди. Тиихэдэ 1 килограмм ноохон 13 түхэригтэ болохо юм,—гэжэ Гарма хөөрэнэ.

Отарын хонид мүнөө тобир тарган, үбhэ тэжээлээр дутамаггүй. Нёдондо 50 гектар сабшалан өөhэдөө сабшажа, хонидтоо хүсэд хүрэхэ үбhэ бэлдэнхэй. Ерэхэ жэл гектар бүриин 12—15 центнер үбhэ тэрэ сабшаланhаа хуряахын тула наг шэбхэ гаргажа, саhа тогтоожо байна.

—1959 ондо 100 хонин бүриhөө 100 хурьга абахаар, хонин бүхэнhөө 7 килограмм ноохо хайшалхаар шиидээбди,—гэжэ энэ түрүү отарынхид найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Ажалша бүхэриг Гарма шэнги хонишод ямаршье бэрхэшээлhээ сухарингүй, артелиингээ баялиг арьбадхан ябахадаа ёhотойл жаргалаа оложо, наhанайнгаа арюун hайхан хэрэгые бүтээнэ хаям даа.

Д. БУЛАТОВ.

ХИЛЫН СААНАhАА

А. И. Микоянай США-да ошоод байhан тухай

ДЕТРОЙТ, январиин 9. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд январиин 8-най үглөөгүүр Кливлендhээ Детройт городто ерэбэ. «Детройт Эдисон компани энд ассошиэйтс» компаниин президент Уолкер Сислер А. И. Микояниие аэропорт дээрэ амаршалаа. hаяхан, Советскэ Союз соогуур ябахадань тэрэниие халуунаар угтаhанайнь түлөө У. Сислер А. И. Микоянда баясхалан хүргөө.

Хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ зорюулан хэhэн мэдүүлгэ соогоо А. И. Микоян иигэжэ хэлээ. Детройт хадаа промышленна томо центр, эмхидэнги хүдэлмэришэдэй, ээзд баяшуулай шадамар бэрхэ түлөөлэгшэдэй город гэжэ совет хүнүүдтэ hайн мэдээжэ юм. Детройт городой хүн зондо халуун амаршалга дамжуулхые хүсэнэб гэжэ А. И. Микоян хэлээ. Манай арадуудай хоорондо хэзээдэшье дайн байлдаан бү болоhой гэжэл хүсэхэ байнаб. Бүхы оронуудай арадууд амгаланаар ажаhуужа байг лэ.

Детройт городто нэгэ үдэр соо байхадаа, А. И. Микоян Америкын автомобильна промышленностиин энэ центрын заводууд болон лабораторинуудтай танилсаа. А. И. Микоян «Форд» компаниин научно-шэнжэлэлгын центртэ аэродромhоо сэхэ ошоhон байна. Тэрэ эндэ туршалгын цехүүд болон лабораторинуудтай танилсаа, шэнэ материалнуудые яажа шалган туршадаг тухайнь хүдэлмэрилэгшэдhөөнь асуужа мэдээ, түхеэрэлгэ болон аппаратурыень хараа.

Научно-шэнжэлэлгын центрые харахадаа, автомобильна промышленностьда сэхэ хамаадахагүй зарим хүдэлмэриин лаборатори соо хэгдэдэг байhанда А. И. Микоян анхарал хандуулаа. Тусхайлбал, зүрхэнэй доторой давлениие тодорхойлхо электронно приборые тэрэ ехээр hонирхоhон байна. Лабораторинуудайнь нэгэндэ иимэ прибор хэгдэдэг юм.

Фордын «Ривер руж» гэжэ томо заводой моторно, хабсаралгын цехүүдые А. И. Микоян хараа. Энэ завод ороной элдэб хубида байhан автомобиль хабсардаг заводуудта автомашинын частьнууд болон детальнуудые бэлэдхэжэ үгэдэг юм.

Цехүүдэй поточно лининүүдые хаража ябахадаа, А. И. Микоян хүдэлмэришэдтэй амаршалалсаа. Тэдэнэй зариманиинь конвейерээ минутын турша соо орхижо, А. И. Микоянда ерэжэ гарынь бариhан байна. Бусад зариманиинь хүдэлмэрээ зогсоогоод, «Велком» («айлшалыт!») гэжэ хэлээ.

Моторно цех соо бүлэг хүдэлмэришэдтэй богонихон хөөрэлдөөн болоо. Эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ ямараар хандадаг байнабта гэжэ А. И. Микоянай асуухада, Кливленддэхи «Линкольн электрик компаниин» заводой хүдэлмэришэдэй харюусаhандал адляар: «хүдэлмэришэд дайн сэрэгые буруушаадаг» гэhэн харюу дуулдаhан байна. Харалга хэжэ дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр, А. И. Микоян корреспондентнүүдтэ иигэжэ хэлээ. hайн хүнүүдтэй, hайн завод. Би тэдэндэ амжалта туйлахыень хүсэнэб.

Үдэрынь компаниин захиргаанай түбэй байшан соо дүү Генри Форд сайлалга хэжэ, А. И. Микояниие хүндэлөө. Холбоото Штадуудай автомобильна промышленностиин дээдэ зэргэтэ түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Детройт городой ээзд баяшуулай түлөөлэгшэд: «Форд» компаниин правлениин түрүүлэгшэ Эрнест Брич, «Американ моторс корпорейшн» компаниин президент Джордж Ромни, «Детройт Эдисон» компаниин президент Сислер, Детройтын национальна банкын президент Генри Бодмен болон бусад сайлалга дээрэ байлсаа. Ябахадаа Генри Фордто А. И. Микоян иигэжэ хэлээ: Танай фирмэ манай орон хоёр ажал хэрэгэй талаар ходоо hайн харилсаатай байhан юм. Танай ажал хэрэгэй hайн заншал саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ бээ гэжэ найдажа болохо байна.

Сайлалгын hүүлээр А. И. Микоян «Дженерал моторс» гэжэ тон томо корпорациин научно-техническэ центрые хараа. Удаань автомобильна «Крайслер» гэжэ томо корпорациин моторно заводто А. И. Микоян хүрэhэн байна.

Автозаводууд болон научно-шэнжэлэлгын центрнүүдые А. И. Микоянай хараха үедэнь 100 шахуу корреспондентнүүд, фоторепортернууд ходоо ябалсадаг байба. Тэдэнэй дунда Америкын центральна хэблэлэй олон түлөөлэгшэд, харин оронуудай корреспондентнүүд ябалсадаг байгаа.

Үдэшэнь СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков, А. И. Микоянтай суг ябалсаhан хүнүүд Детройт городой клуб соо болоhон обед дээрэ байлсаа. А. И. Микоян Чикаго орохоёо январиин 9-дэ самолёдоор гараа.

Л. Величанский,
В. Парамонов.

„Ландстем“ газетын таамагшалга

Советскэ Союзда түрүүшын космическа ракетын табигдажа Наранай системэдэ шэнэ планетын нэмэhэн тухай ТАСС-эй энэ оной январиин 3-най мэдээсэл бүхы дэлхэй дээрэ тараа. Энэ ушар советскэ эрдэм ухаанай асари ехэ туйлалта гэжэ тон зүбөөр сэгнэгдэнэ, мүн советскэ эрдэмтэд болон инженернүүдэй энэ амжалта баясхалан түрүүлнэ.

Гэхэ зуура, ямар нэгэн хэрэгэй бүтээгдэхэдэ, энеэдэтэй ушар гаралсаад лэ байдаг ха юм. Америкын Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, «Лондонhоо академик А. А. Благонравовтай манай тусхай корреспондентын телефоноор хөөрэлдэхэдэнь, тэрэнь огторгой юртэмсые ээлхэ талаар Советскэ Союзай саашанхи түсэбүүд тухай шэнэ тон hонин мэдээнүүдые дуулгаа» гэhэн хэбэртэйгээр Кейптуанда (Урда-Африкын Союз) долоон хоног бүри гарадаг «Ландстем» гэжэ газетэ январиин 7-ной номертоо бэшээ. Лондондохи корреспондентдэмнай академик Благонравовай мэдүүлhэнэй ёhоор, энэ оной июнь hарада Советскэ Союзай газар дээрэhээ Марс болон Венерэдэ ошохоёо одо мүшэнүүдэй хоорондо ниидэдэг корабль гаранхань. Тиихэдэ сентябрь hарада нэгэ эрхэтэн «Иван Игорьский баhал тиишэ ниидэжэ ошохо юм ха. Игорьский 30 наhатай, hамгагүй, үндэрынь 6 фут хоёр дюйма, шэгнүүрынь 180 фунт болодог юм ха». Энэ хүн мүнөө «уушхаяа улам бэхижүүлэн hайжаруулхын» тулада тусхай бэлэдхэл гаража байна гэhэн хэбэртэйгээр «Ландстем» газетэ бэшэнэ. Академик Благонравов хэлээ гээд, газетын бэшэhэнэй ёhоор энэ аяншалга хадаа «Венерэ болон Марс дээрэ шэнэ Россие байгуулха», тиигэжэ «Россин хүсэ шадалые харуулха» гэhэн зорилготой болоно бшуу.

ТАСС-эй корреспондент «Ландстем» газетын бэшэhэн зүйлтэй академик А. А. Благонравовые танилсуулаад, газетын бэшэhэн тухай hанамжаяа хэлэхые гуйгаа.

Урда Африкын газетын мэдээсэл тушаа академик Благонравов шоглон наада бариhан иимэ ажаглалта хээ.

—«Ландстем» газетын Лондондохи корреспондент холо газарта байгаад, минии hанал бодолые таамагаар дамжуулха техникын мүнөө хүрэтэр үзэгдөөгүй туйлалтые хэрэглэhэн байжа болоо гээшэ ха гээд А. А. Благонравов хэлээ.—Үнэндөө ямар байгааб гэхэдэ, эдэ үдэрнүүдтэ би Москвада байгаагүйб, Лондонтой телефоноор ямаршье хөөрэлдөө хээгүйб. Теэд иимэ шэнэ «арганууд» олонхидоо урагшагүй байдаг ха юм. Тиимэhээ минии hанал бодол таажа шадаагүй, харин шал худалаар бэшэhэн байна.

Мүн лэ наада хаража байгаад академик саашань иигэжэ хэлээ: минии hанахада, Урда Африкын корреспондент hанаанhаа абажа муу бэшээр бодомжолдог байна, зүгөөр энэ бодомжолгонь бүришье баян байжа болохо байгаал даа. Би тэрэнэй орондо байгаа hаа, одо мүшэнүүдэй хоорондо ниидэхэ корабль дээрэ hамгагүй хүниие бэшэ, харин тэндэ ошоод, «шэнэ Россин» аша туhада үнэр баян боложо, үдэжэ байхын тулада үбгэ hамган хоёрые заатагүй эльгээхэ байгааб.

Советскэ наука, техникын саашадаа туйлажа болохо амжалтануудые эртээнhээ «уридшалан hануулха» зорилготой иимэрхүү «мэдээсэлнүүд», иимэ юумэнүүдэй үнэхөөрөө бэелүүлэгдэхэдэ бүхы дэлхэйн хүн зоной баясан hонирхохо байhыень оройдоошье hулаpуулжа шадахагүй гэжэ hанаха байнаб.

Советскэ Союз «саашадаа туршалга хэхээ болёо», юуб гэхэдэ, огторгой юртэмсэ руу хүнэй ниидэхын тулада бүхы хэрэгтэй юумые советскэ эрдэмтэд «мүнөө бии болгоо» гэжэ Благонравов хэлээ гэhэн хэбэртэйгээр газетын бэшэhэн тушаа академик иигэжэ хэлээ.

Би ондоо hанамжатай байнаб гэжэ тэрэ хэлээ. Эрдэм ухаан хадаа юумэ ехээр мэдэдэг болохо тудамаа, тэрэнээ саашань гүнзэгырүүлхые хүсэдэг байна. Шэнэ амжалтын туйлагдаха бүри саашанхи амжалта туйлаха эрмэлзэлгэ түрэдэг юм. Огторгой юртэмсые советскэ эрдэмтэдэй шэнжэлэлгэ саашадаа үргэлжэлүүлэгдэжэ, үшөө мэдэгдээгүй юумые мэдэдэг боложо, хүн түрэлтэниие баясуулха байна бшуу.

Советскэ Союз замбуулин огторгойе «яажашье hаань» түрүүн мэдэжэ абахые оролдоно, эгээл тиимэhээ Советскэ Союзда одо мүшэнэй хоорондо ниидэхэ түрүүшын ракетэ табигдаа гэhэн хэбэртэйгээр Америкын хэблэлэй зарим хубиин идхалга номнолго хэдэг тушаа ТАСС-эй корреспондент академик Благонравовhаа асуугаа.

Академик Благонравов иигэжэ харюусаа: Иимэ ехэрхүү hанаашалга Холбоото Штадууд лэ гаргадаг байгаа гэжэ хэлэхэ хүсэд үндэhэ баримта бии. Тэдэнэр огторгой юртэмсэ руу ракетэ табиха гэжэ дүрбэ дахин hэдэhэн байна. Мүнөө болоод байхада ракетые табихада шухала болохо хүсэтэй түхеэрэлгэ хэжэ шадаhанаа хүсэд мэдээгүй аад лэ, тэдэнэрэй иимэ hэдэлгэнүүдые хэдэг байhаниинь эли болоод байна бшуу.

Эрдэм ухаанай аша туhада хүдэлжэ байhан советскэ эрдэмтэд иимэ hанаашалга гаргадаггүй байна гэжэ А. А. Благонравов нэмэжэ хэлээ.

«Ландстем» гэжэ долоон хоног бүридэ гарадаг газетые та урдатээнь мэдэхэ байгаа гүт? гэжэ түгэсхэлдөө ТАСС-эй корреспондент А. А. Благонравовhаа асуугаа. «Ландстем» гэжэ газетэ тухай түрүүшынхеэ дуулажа байнаб гэжэ академик Благонравов мэдүүлээ. Баруун гүрэнүүдэй бараг бараг информационно агентствонуудэй иимэ шал худал, hанаанhаа абаhан мэдээсэлнүүдые тараадаг байhандань би ехээр гайханаб. (ТАСС).

Де Голль Франциин президент болоо

ПАРИЖ, январиин 8. (ТАСС). Де Голль Франциин Республикын, Франциин нэгэдэлэй президент болоо гэжэ хуулитаар соносхогдоо.

Хүхюутэйгээр үнгэрнэ хүүгэдэй амаралта

Үнгэ бүриин нааданхайгаар зүг бүхэнhөө шэмэглэгдэhэн мантан томо хасуури үнгэ бүриин галаар ялалзан, Революциин талмайе гэрэлтүүлнэ. Тэрээнhээ залгуулан сэрэгэй янзаар жагсаhан шэнги жэгдэ тэгшэхэнээр табигдаhан хасууринууд январь hарын шэмэрүүн хүйтэнэй жабарта сэн бун боложо харагдана.

Үглөөнhөө үдэшэ орой болотор hургуулиин хүүгэдэй наада зугаа замханагүй. Дуу хүгжэмэй ирагуу hайхан аялга талмай дээгүүр зэдэлэн сууряатана.

Хүхюу даа, хүүгэдтэ!

Теэд хүхюу байншьегүй яахаб, үбэлэйнгөө амаралтада сэбэр агаараар амилжа, бэе махабадаа шангадхан, сэнгүү hайханаар амаржа ябахадаа...

Бага наhанай хүүгэдтэ бүришье hаа хүхюутэй. Энэ талмай мүнөө жэл урда урдынхиhаа бүри гоё, бүри hайнаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ тайгын эзэн баабгайе саhаар хээд хүргэжэрхиhэниинь ёhотойл мульhөөр хэhэн мэтэ елгэнэн харагдана. Хүүгэд аргамжаар абиржа, баабгай дээрэ байhан модондо хүрэхые хүсэнэ. Халтирхай баабгай өөдэ абирхань тиимэшье бэлэн бэшэхэн даа. Зүгөөр шүрбэhэ шангатайшуулынь орой дээрэнь гарана. Эгээл тиимээр хэгдэhэн Үбгэн Мороз тээ саанахана харагдана.

Талмайн хоёр захада хэгдэhэн hолжоруухайе тойроhон хүнүүд бүришье олон. Үхибүүд забда сүлөөгүй хойно хойноhоо hубарилдан hолжороод, доошоо ороно. Хүүгэдhээ байтагай наhажаалшье хүнүүдэй hолжорхонь харагдана.

hолжоруухайн орой дээрэ уран зохёолшо Ч. Цыдендамбаевай зохёоhон «Эгээ үнэтэй нааданхай» харайжа ябана.

Зоригтойхон Зоригтын,
Уран бэрхэ Зоригтын,
Ухаатайхан Зоригтын
Урлажа өөрынь бүтээhэн
Харахан шэхэтэй
шандаганай

Харайжа ябаhые харана гүт, хүүгэд?— гэhэншье абяан эндэ тэндэ соностоно. Талмайн зүг бүхэндэ шууяатай. Үдэрэй 12 час багта hолжоруухайн захада байhан үхибүүд нэгэ газарта суглараад, яаралтайгаар хойшоо шэглэн гэшхэлбэд. Эдэмнай оперо, баледэй театрта «Шоно ба долоон эшэгэн» гэhэн зүжэг харахаяа яараhан байба. Оперо, баледэй театр жэгтэй гоёор шэмэглэгдэнхэй байгаа. Үнгэ бүриин маска үмдэнхэй, улаахан галстугтай хүбүүд, басагад элдэб олон нааданхайгаар шэмэглэгдэhэн ёлкые тойрон, дуран соогоо хатарнад.

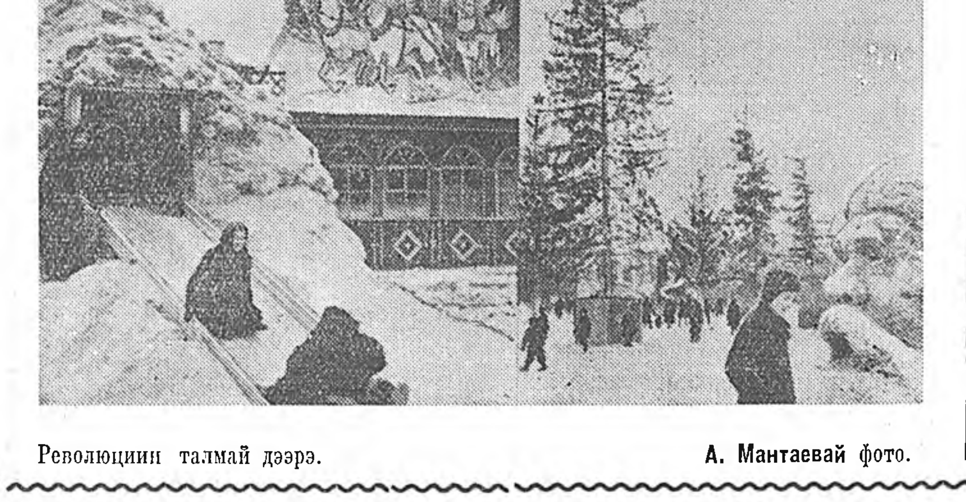

Революциин талмай дээрэ. А. Мантаевай фото.

Мүнөө хаа хаанагүй хүүгэд аятай зохидоор сэнгэжэ, амаралтаяа угаа hайнаар үнгэргэнэ. Мүн hургуули бүхэндэнь ёлко бии, хүүгэдэй наадаха hолжоруухай хэгдэнхэй.

Театрын артистнар хүүгэдтэ зорюулан, гоё зүжэгүүдые бэлдээ. Кинотеатрнуудшье хүүгэдтэ зорюулhан кино олоор харуулна. Ёлко тойрон наадаhанай hүүлээр артистнарай табиhан зүжэг харахада яагаа зохид, ямар хүхюун бэ даа хүүгэдтэ.

Гадна үхибүүд элдэб спортдо хабаадалсана. Илангаяа Пионернүүдэй ордондо элдэб мүрысөөн үнгэргэгдэнэ. Шатараар разряд абахын түлөө үсэд шанга наадан болоно. 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи hургуулиин hурагшад санын урилдаанда хабаадалсаа.

Иигэжэ hургуулиин hурагшад үбэлэйнгөө амаралтые ашагтай туhатайгаар үнгэргэжэ байна. **Р. Цыдыпов.**

Улан-Удэ.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00935. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4755.